

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Apare la 10 a fie-cărei luni.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Anul I.

Sibiu, 10 August 1899.

Nr. 8.

Lipsa unei școale de agricultură.

Avem o singură școală comercială și ea a adus și aduce servicii nespuse intereselor noastre economice. Mare parte a contabililor institutelor noastre de bani sunt absolvenți ai acestei școale, mulți alții sivesc întreprinderilor comerciale private, și un contingent de valoare a dat numita școală fraților nostri din România.

Pe când așa dară pentru comerț am făcut un modest început cu o școală comercială superioară, pe atunci pentru agricultură nu am făcut nici barem atâta, cu toate-că deschiderea unei școale de agricultură se impune în mod imperativ.

Suntem un popor de aproape trei milioane suflete, popor eminentemente agricol, care purtăm economia în mod foarte primitiv; suntem agajați în luptă crâncenă economică cu popoare conlocuitoare și vecine, mult mai bine situate decât noi în toate privințele, prin umare și pe terenul economic și în special pe al agriculturii; iar în fața acestei lupte nu suntem de loc pregătiți cu arme corespunzătoare.

Se scie, că ađi lupta nu se mai poartă cu ciomagul, ci cu arme făcute cu multă măestrie, și tot așa se poartă și luptele pe terenul economic. Poporul, care nu scie face us de nouele descoperiri ale științei, sărăcesce, decade, devine aservit cu totul de alte popoare și pe urmă poate să dispară din șirul națiunilor cu menire „la obștescul viitor“.

Descoperirile științei însă se învață în școale și — încât privesc școalele de agricultură — acestea ne lipsesc cu desăvirșire. Dar nu e tot așa la națiunile conlocuitoare.

Institutele lor, menite pentru învățământul agricol, sunt de 4 feluri: *superioare, medii, inferioare*, la cari se adaug și unele *școli de specialitate*.

În categoria primă figurează *Academia reg. ung. dela Magyar-Óvár*, cu limba de propunere maghiară (curs de 3 ani), în care se primesc tineri cu examen de maturitate și în etate de 18 ani împliniți, în care însă foarte puțini tineri de ai nostri s'au calificat. În categoria școlilor medii aparțin institutele dela: *Dobrițin, Cașovia, Keszthely și Cluj-Mănăstur*, de toate patru. Etatea prescrisă 16 ani împliniți, ca pregătire 6 clase gimnasiale, reale sau civile; curs de 3 ani. Croații au un astfel de institut la *Criș*. În categoria școlilor inferioare se numără: *școlile agronomice, școlile agronomice de iarnă și cursurile agronomice continuate*. În cele dintâi se primesc ca interni tineri eșiți din școala elementară în etate de 16 ani. Cursul în unele e de 2, în altele de 3 ani. Iarna învățământul e mai mult teoretic, vara mai mult practic. În școlile de iarnă învățământul e mai numai teoretic, ține numai iarna și se extinde numai în 2 ierni. Cursurile agronomice continuate se bazează tot numai pe pregătiri elementare și îmbracă deosebite forme, s. e. școala economică poporală superioară, școala economică din seriile de iarnă, cursurile economice de Duminecă, învățământul economic ambulant, ș. a., cari instituțiuni fac mari servicii micilor agricultori. Această instrucțiune o provéd, conform împrejurărilor și după puțință, bărbați specialiști: învățători ambulanti, sau învățători cu calificățiunea specială, preoți, agricultori, veterinari, grădinari ș. a. Instrucțiune specială economică inferioară se dă mai departe în orfanotrofi, în economiile pentru calificarea căsenilor, în casele de caritate, și în institutele de corecțiune. De present funcționează 14 școli economice de stat cu limba de propunere maghiară și curs de 2 ani; iar 1 proprie a contelui Maur. Nic. Esterházy în Csákovár. Sașii au 3 astfel de școli susținute din fondul universității săsesci: în Bistrița, Feldioara și Mediaș; afară de aceste o școala economică de model a comitatului Sibiu — toate patru cu limba de propunere germană. În Croația se află astfel de școli: 1 la *Criș* și alta la *Poșega* cu limba de propunere croată.

Între *școalele economice de specialitate*, cari se ocupă cu un anumit ram al economiei de câmp, se numără: școalele de grădinărit, de pomărit, de vierit, ș. a., cărora aparțin anumite școale sau cursuri, cari satisfac diferite necesități, s. e. școale sau cursuri pentru cultura inului, tutunului, hemeiului, udarea liveșilor, cultura cailor și potcovirea lor, economia lăptăritului, gătitura cașului, cultura oilor, a vitelor, a albinelor, a peștilor, a vermilor de mătasă, fabricarea spirtului, a berii și împletirea corfelor. Aici aparțin și școalele pentru economia internă a casei, pe sama fetelor. Școale economice de specialitate sunt numai două: una în Cașovia pentru pregătirea măestrilor în cultivarea liveșilor, alta în Sărvăr pentru economia lăptăritului, cu câte 2 cursuri pe an și anume: unul dela 15 Ianuar până la 31 Maiu și altul dela 15 August până la 31 Decembre. Instrucțiunea e teoretică și practică.

Învățământul economic continuativ sau suplimentar este cel ce se face în școala poporală economică de repetițiune, în serile de iarnă, în cursurile de Dumineca, din partea învățătorilor și preoților, cari drept vorbind, cu foarte puține excepțiuni, n'au mai nici o cualificațiune.

Învățământul economic ambulant îl provéd învățători, preoți, economi, grădinari, etc., cari au și pricepere și aplecare, cunoscând totodată referințele și nevoile poporului; pentrucă în cas contrar mai mult ar strica decât ar folosi. În Ungaria acest învățământ e numai în fașe. Mai bine e organizat învățământul ambulant al stupăritului, care a dat deja și rezultate.

La toate aceste instituțiuni, menite pentru învățământul agricol, se adaug număroasele *reuniuni agricole* comitatense și altele pornite din inițiativă privată, cari au un rol foarte important în dezvoltarea agriculturii.

Iar noi Români ce avem? Nici măcar o școală inferioară, de cari Sașii au 4. În lipsa unei astfel de școale fii poporului nostru eșiți din școala poporală n'au ocașiunea să se perfecționeze în sciința și practica agriculturii, rămânând tot la modul cel vechiu de purtare a economiei. Pe când Sașii, Maghiarii, Croații ș. a. dau mereu înainte, noi stăm locului sau dacă și progresăm, acest progres este ca al călătorului cu carul tras de animale față de al aceluia ce călătorește cu trenul

după de puterea vaporului sau electricității. În o școală economică, proprie a noastră, s'ar pute face foarte mult și pentru calificațiunea învățătorilor ș. a. persoane pe terenul agriculturii, cum se face s. e. din partea Sașilor, și cu chipul acesta s'ar pute da un avânt însemnat agriculturii noastre.

Este vorba de clasa noastră cea mai numeroasă, de basa națiunii, de pătura cea plină de viață, care ne susține pe toți și care trebuie spriginită și întărită, ca să nu-i sece resursele, din cari ne aprovizionează și ca să-și poată continua cu mai multă înlesnire munca sa grea în mijlocul valurilor primejdioase ale concurenței din toate părțile și pe toate terenele.

Repetăm: este neapărat de lipsă, e timpul suprem, a se căuta mijloacele, cari să ne pună și pe noi în posesiunea unei școale de agricultură. S.

Calcularea intereselor la escomptul de cambii.

Interesele la escomptul de cambii se calculează în Austro-Ungaria, de present, în genere după următoarele două modalități și anume: sau multiplicând capitalul cu zilele (comutate după călindar) și cu etalonul de interese (cu procentul, %) și dividând rezultatul obținut cu 365, sau computând lunile cu câte 30 de zile și zilele obținute multiplicându-le iarăși cu capitalul și cu procentul, dividând în cazul acesta rezultatul cu 360.

Absolut exactă este din aceste două metode de calculare numai cea dintâiu. A doua este din punct de vedere teoretic mai puțin exactă și se bazează pe principiul că pentru fiecare lună sunt a se plăti, fără considerare la numărul zilelor sale, a douăsprezecea parte ($\frac{1}{12}$) a intereselor anuale.

Aceasta metodă de calculare a intereselor s'a generalizat aproape pe toate terenele. În modul acesta se calculează interesele la judecătorii, în comerțul de efecte și mare parte și în relațiunile de cont-curent, computând lunile cu câte 30 de zile, și luând ca divisor cifra 360, resp. folosind pentru simplificare așa numitul „*divisor fix*“, care rezultă din divisiunea numărului 360 prin cifra procentului. Prin urmare se va divisa cifra obținută din multiplicațiunea capitalului cu zilele, la 6% interese cu 60, la 5% interese cu 72, la $4\frac{1}{2}\%$ interese cu 80, la 4% interese cu 90 ș. m. d.

A calcula interesele astfel, că multiplicăm capitalul cu zilele, *comutate după călindar*, și ceea-ce ese dividăm *tot* cu vreunul din divisorii fixi, ce rezultă luând ca dividend cifra 360, — este inexact. Spre a dovedi aceasta aserțiune iată câte-va exemple.

Dacă escomptăm d. ex. în 1 Martie un cambiu de fl. 6000— cu scadența per 1 Iunie cu 5% interese, atunci interesele se vor calcula cum urmează:

30	zile	din	Martie
30	”	”	April
31	”	”	Mai
1	zi	”	Iunie
92			
× 6000			
552000 : 72 = 76·66.			
480			
480			
480			

Interesele vor face aşadară fl. 76·66. După-ce însă a patra parte a intereselor anuale de 5% face dela fl. 6000.— numai fl. 75.— partida respectivă plătesce cu fl. 1·66 mai mult decât compete. Dacă cele trei luni au 90 de zile ca d. ex. în epoca 1 Ianuarie — 1 April, atunci nu se arată între cele două metode nici o diferenţă. Dacă cele trei luni au numai 89 de zile, ceea-ce se întemplă numai când vine a se considera luna lui Februarie a unui an comun şi numai o singură lună cu 31 de zile, va să dică epoca dela 1 Februarie până la 1 Mai, atunci partida plătesce de sine înţeles, cu $\frac{1}{90}$ mai puțin decât $\frac{1}{4}$ a intereselor anuale, plătesce, luând exemplul de mai nainte, dela fl. 6000.— cu 5% fl. 74·17 în loc de fl. 75.—.

Excepţionând cazul acesta, discontorul plătesce totdeauna mai mult decât ce compete. Plus-solvirea face pe un an întreg $\frac{1}{72}$ a sumei în adevăr datorite. Dacă vom escompta în 2 Ianuarie un cambiu de fl. 6000.— cu scadenţa per 2 Iulie cu 6% interese, vom plăti pe 181 zile fl. 181.—; escomptând în 2 Iulie un alt cambiu de aceeaşi sumă per 2 Ianuarie anul următor, vom solvi pe 184 zile fl. 184.—, va să dică pe un an întreg suma de fl. 365.—, deşi interesele anuale de 6% dela fl. 6000.— fac numai fl. 360.— şi la efectele hipotecare de fapt nici nu se plătesce mai mult. Cel ce cumpără în 1 Octobree un scris fonciar de 4% de fl. 10,000.— cu coupon per 1 Ianuarie, acela va avé să rebonifice vîndătorului în interese suma de fl. 100.—, dar dacă escomptează în aceeaşi zi un cambiu de fl. 10,000.— per 1 Ianuarie, cu 4% interese, atunci va trebui să plătească pe 92 de zile suma de fl. 102·22.

Considerând că diferenţa dintre cele două metode de calculare face în termin mediu $\frac{1}{72}$ a intereselor datorite, etalonul de 6% corăspunde de fapt la 6·07% şi cel de 4% la 4·06% ş. a. m. d., prin ce partidele cari escomptează cambii sunt expuse la daune însemnate.

După-ce în Germania, Francia şi în alte țeri lunile se compută la calcularea intereselor numai cu 30 de zile, camera comercială şi industrială din Viena a luat în o recentă şedinţă plenară a sa concludul: a face demersuri ca actuala metodă de calculare a intereselor la escomptul de cambii să se reformeze astfel, ca pe viitor lunile să se considere şi în Austro-Ungaria cu câte 30 de zile. În acest scop camera se va pune în contact cu banca autro-ungară şi cu camera bursei din Viena.

Titlurile de rentă

grupate în buletinul oficial al bursei din Viena sub A. B. și C.*)

În un articol precedent am amintit, că cumpărarea și vânzarea efectelor la bursă se face prin mijlocitorii de schimb pe baza unor norme și usanțe ale bursei respective. În articolul present, — deși nu am intențiunea de a mă ocupa cu negocierea efectelor la bursă, ci cu cumpărarea și vânzarea lor la băncile noastre (în provincie) pe baza cursului cotate la bursa din Viena, — totuși nu va fi de prisos, dacă voi reproduce paragraful 15 din suplimentul normativului bursei din Viena sub titlul: *Dispozițiuni speciale referitoare la circulațiunea efectelor* (Besondere Bestimmungen für den Verkehr in Effecten), pentru ca cei ce negociază cu efecte să cunoască condițiunile de negociare și la bursă, pentru eventuale procurări sau realisări en gros:

„La furnisarea efectelor sunt a se calcula interesele curente amăsurat dispozițiunilor sindicatului bursei, publicate din timp în timp, luându-se luna cu 30 zile.

Interesele se vor calcula cu percentul și dela termenul notat în buletinul oficial.

Interesele curente sunt de a se computa totdeauna după *nominalul* vărsat.

Toate valorile nominale în altă valută decât cea austriacă sau de coroane, sunt a se calcula după cheia următoare:

fl. 100 valută convențională	= fl. 105.— v. a.
un fiorin aur	= „ 1.20 „ „
o marcă germană	= „ 0.59 „ „
un franc sau liră	= „ 0.48 „ „
un Livre Sterling	= „ 12.— „ „

La efectele în valute străine, pentru cursul de transformare (cours de change, Umrechnungs-Cours) este hotărâtoare valuta în care se face rambursarea cupoanelor acestor efecte în Austria.

Mărimea unui acord (învoieli) în efecte la bursă (Börsenschluss) se fixează pentru titlurile cotate în percente cu fl. 5000 nominal, iar pentru cele per piesă cu 25 titluri.

Mărimea unui acord (învoieli) în următoarele efecte se normează astfel:

Pentru Losurile din 1854	} Cu fl. 2500 nominal
„ „ „ 1860 întregi și cincimi	
„ „ „ 1864 întregi și jumătate	
„ „ de regul. a Dunării	
„ împrumutul de stat ung. cu premii întregi și jumătăți	
„ împrumutul cu premii al orașului Viena	
„ Losurile Tisa	

*) Articolul present a fost lucrat pe baza următoarelor scrieri: Rudolf Kathrein, Lehrbuch d. kaufmännischen Arithmetik II Theil, și Bank- u. Börsen-Verkehr v. Adolf Wachtel.

Pentru Renta amort. a căilor ferate de stat (Elisabethbahn)	. . . . .	} fl. 4800
„ scris. fonc. ale instit. ipot. ungar (aur)	. . . . .	
„ alte obligațiuni, a căror sumă nominală este divisibilă cu trei	. . . . .	

Pentru următoarele acțiuni	5 piese.
Banca austro-ungară	
Banca comercială pestană	
Calea ferată Aussig-Teplitz	
Calea ferată Butschtehrad I emis.	
K. Ferdinands-Nordbahn priv. à fl. 1000 v. c.	
Allg. österr. Gasgesellschaft	
Anker și Assicurazioni generali.	

Pentru următoarele acțiuni	10 piese
„ Escomptegesellschaft, niederösterr.	
„ „Mercur“ Wechselstuben-Actien-Gesellschaft	
„ Schodnica P. Gesellschaft.	

Pentru Losurile Basilica	50 piese
„ „ Crucea roșie ungară	50 „
„ „ Triest à fl. 100	10 „

În lipsa unei alte stipulațiuni se vor furnisa titlurile rentei comune numai în piese de câte fl. 1000; iar losurile de Stat din 1860 numai în bucăți de câte fl. 500. La toate celelalte efecte de bursă se pot furnisa titluri de ori ce mărime, într-un cât nu s'au decretat norme speciale. Însă piese mai mari decât cifra fixată pentru un acord (invoială), se pot primi numai cu prealabila învoire a primitorului.

Nefurnisabile sunt:

- Piese cu cesiune neexactă,
- Piese cu cupoane necorecte,

Piese vinculate, fără clausula recerută de devinculare tipărită sau scrisă.

Piese asupra cărora s'a instruit procedura de amortisare, sau s'a executat deja, precum și piese acoperite cu scrisoare sau tare vătămăte.

Furnisarea pieselor „curate“ este neapărat condiționată.

Întrucât piesele vătămăte sau mănjite sunt a se considera de nefurnisabile, va avé să decidă un comitet special emis din partea sindicatului bursei pentru atari cauze.

Obiecțiunile referitoare la piese nefurnisabile, primitorul este dator să le facă imediat la luarea în posesiune; reclamații ulterioare se vor lua în considerare numai dacă se poate dovedi că acea piesă a fost defectuoasă deja la primire.

Pentru cazul că din greșală s'au furnisat piese reziliate (gekündigtge) resp. sortate, amortisate, sau atari efecte asupra cărora s'a instruit procedura de amortisare, — fiecare contrahent este în drept a pretinde dela ce-

lalalt, în intervalul de trei ani amintit la § 1487 al codului civil, — alte titluri nesortate și circulabile; iar acesta este dator a le schimba.

Numai în acel cas dacă primitorul, încă înainte de sosirea reclamațiunii, de facto și bonafide a vândut acele piese, — are de a satisface acestei îndatoriri numai între marginile posibilității, rebonificându-i-se speșele împreunate cu aceasta.

Eventuala prescurtare de interese, rezultată dela ziua furnisării până la ziua schimbării (convertirei — Umtausch), îl privește pe vîndător (furnisor), dar numai până la sfîrșitul lunii a șasa — socotit dela ziua furnisărei, — după aceasta însă pe cumpărător (primitor).

Dacă vr'un coupon al titlului nu se rescumpără, acela trebuie să rămână atașat de titlu, până când nu s'au publicat alte dispozițiuni din partea sindicatului bursei.

La predare trebuiesc consignate sau stampilate cupoanele pentru fiecare categorie singuratică.

Acestea sunt normele bursei din Viena referitoare la tirgul de efecte.

La calcularea efectelor procurate sau realizate prin mijlocitorii de schimb dela bursa din Viena sunt de a se lua în considerare, pe lângă valoarea de curs și interesele curente, încă următoarele:

a) *Curtagiul* (Courtage) provisiunea ce se dă mijlocitorului de schimb atât din partea cumpărătorului cât și a vîndătorului în mărimea de: $\frac{1}{2}\%$ dela valoarea de curs (exclusive interesele) sau cel puțin $\frac{1}{4}\%$ dela valoarea nominală la efectele notate în procente. Pentru efectele notate per titlu $\frac{1}{2}\%$ dela valoarea de curs (esclusive interese) sau per bucata cel puțin 7 cruceri (fiind deci cursul sub fl. 140 — se compută 7 cr. per piesă). Pentru losuri mai mărunte 5 cr. per bucată.

b) *Impozitul de rentă* (Einkommensteuer). Cupoanele mai multor efecte sunt supuse la un impozit, și anume:

Renta comună (argint și hârtie)	16%
Losurile de stat (din 1854 și 1860)	20%
Oblig. C. ferate de ost ung. din 1876	10%
Oblig. rurale cislaitane	10%
Oblig. de propinațiune din Moravia	10%
Oblig. rur. hipotec. croato-slavone	7%
$2\frac{1}{2}\%$ Ständische Domestical-Obligationen	10%
2% " " " "	10%
Börsenbau-Anlehens-Obligationen	10%
Prioritățile Pardubitz emis. I.	} 10%
" Lemberg-Czernowitz emis. I.	
" Elisabeth-Westbahn " I.	
" Gloggnitz	} 10%
Losurile pentru nav. dunăreană	

c) *Impozitul de câștig* (Gewinnsteuer). Toate losurile de stat și private austriace sunt supuse la un impozit, după câștigul dobândit, în mărime de 20% ale câștigului net, adecă a restului ce rezultă după detragerea nominalului din premia dobândită.

Impositul de câștig, după sumele declarate în valută austriacă, se compută după o scală în gradăționi de câte fl. 5, și fie-care rest în mărime de 1 fl. sau mai mult este a se rotunzi la suma de fl. 5 — un rest mai mic ca 1 fl. nu se consideră.

Exemplu: Un los din 1854 s'a sortat cu fl. 300 v. c., prin urmare câștigul net în val. conv. face fl. 50, iar în v. a. fl. 52¹/₂, care se va rotunzi la fl. 55. Impositul de câștig de 20% dela fl. 55 face fl. 11. După-cum vedem deci din exemplul acesta impoșitul nu mai este 20% ci 20.9%.

Losurile de stat ungare și losurile crucea roșie sunt libere de impoșit; cele private ungare însă sunt supuse la o dare de 10%.

d) *Impoșitul de circulațiune* (Umsatzsteuer), conform legii din 18 Septembrie 1892 R. - G - Bl. 172 §. 2 și 3, se fixează după fie-care învoială (acord) simplă cu câte 10 cr. Pentru acorduri parțiale, cari n'ajung mărimea unei învoieli simple, impoșitul se plătește după o învoială completă. La afacerile în rentă amortibilă, dacă suma nominală nu trece peste fl. 500, impoșitul se compută cu 5 cr.

Pentru efectele străine impoșitul amintit se compută dublu.

Noi, în orașe fără bursă, nu luăm în considerare decât numai valoarea de curs și interesele. La cumpărări de efecte ne orientăm după cursul de încheiere al dălei (heutiger Schlusscours) și de regulă, — între împrejurări normale, când fluctuațiunea cursului nu este mare, — calculăm cursul notat la Viena în coloana „Geld“ (comptant) cu ¹/₄—¹/₂% mai jos, cu excepția losurilor, cari se iau cu 1—2%, iar cele mărunte chiar și cu 5% sub cursul din Viena.

La realizări luăm cursul notat în coloana „Waare“ (la termen) neșchimat.

A. Datoria de Stat obștească.

A. Allgemeine Staatsschuld.			Zinsfuß	Zinsenberechnungs-Termin	Gulden ö. W.		
					heutiger Schlusscours		
					Geld	Waare	
Einheitliche Rente	{	in Noten Mai-November für 100 fl. öW. pr. Cassa	5 ab 16 Percent	1 Mai	100.95	101.15	
		„ „ „ „ „ „ pr. Arrang.	5 „ „	„	100.95	101.15	
		„ „ Februar-August „ „ pr. Cassa	5 „ „	1. Febr.	100.90	101.10	
		„ „ „ „ „ „ pr. Arrang.	5 „ „	„	100.90	101.10	
		„ Silber-Jänner-Juli „ „ pr. Cassa	5 „ „	1. Jänner	100.50	100.70	
		„ „ „ „ „ „ pr. Arrang.	5 „ „	„	100.50	100.70	
		„ „ April-October „ „ pr. Cassa	5 „ „	1. April	100.50	100.70	
		„ „ „ „ „ „ pr. Arrang.	5 „ „	„	100.50	100.70	
		Lose v. Jahre 1854 zu 250 fl. C. M. für 100 fl. C. M.		4 ab 20 Percent	„	171.50	172.50
		„ „ „ 1860 „ 500 „ ö. W. „ „ ö. W.		5 „ „	1. Mai	139.70	140.10
„ „ „ 1860 „ 100 „ „ „ „ „		5 „ „	„	157.50	158. —		
„ „ „ 1864 „ 100 „ „ „ „ „		—	—	197. —	198. —		
„ „ „ 1864 „ 50 „ „ „ „ „		—	—	197.50	198.50		
Staats-Dom. Pfdbrfe 120 fl. ö. W. (300 Fr.) vrz. i. G. o. S. p. St.		5	1. März	149.20	150.20		

În Decembrie 1867 s'a încheiat între Austria și Ungaria un concordat pe temeiul legilor create pe cale constituțională, în chestiunea datoriilor contractate de guvernele anterioare austriace. Această învoială cuprinde următoarele dispozițiuni esențiale: Ungaria contribuie cu o quotă stabilă și fixă de fl. 29,188,000 — v. a. din care fl. 11,776,000 — în monetă sunătoare. Diversele titluri de credit ale statului se convertesc într'o rentă comună (einheitlich) perpetuă. Cu privire la acele obligațiuni, a căror convertire într'o rentă perpetuă ar fi imposibilă din cauză, că s'au contras pe lângă îndatorirea de a se amortisa capitalul (spre exemplu împrumuturile de loterie), s'a stipulat pe calea legislațiunii, ca pentru procurarea mijloacelor bănesei necesare spre rambursarea acestora, să se emită o nouă rentă amortibilă (Tilgungsrente). Diferința de interese, rezultată din această conversiune, o iau asuprași regatele și țările reprezentate în senatul imperial; iar țările coroanei ungare contribuiesc cu o quotă fixă de fl. 1,000 000 în bilete și fl. 150,000 (până la totala amortisire a scrisurilor fonciare asupra domeniilor de stat) în monetă sunătoare. Plusul de interese, rezultat în urma amortismentelor, precum și câtul de dare încasat după cupoane și după câștigurile de loterie, cad în favorul țărilor reprezentate în senatul imperial.

Datoria comună se subîmparte în:

a) *Renta comună-hârtie* (einheitliche Notenrente), la care cupoanele se rescumpără în bilete, și

b) *Renta com.-argint* (einheitliche Silberrente), ale cărei cupoane se rescumpără cu argint. Nominalul per piesă este de fl. 50, 100, 1000 și 10,000 și amândouă categoriile sunt rentă perpetuă.

Renta-hârtie are cupoane per 1 Februarie și 1 August, 1 Maiu și 1 Novembre; iar renta-argint per 1 Ianuarie și 1 Iulie, 1 Aprilie și 1 Octombrie, cu excepția pieselor de câte fl. 50, cari au numai un cupon anual plătitibil la începutul semestrului al doilea prin urmare la 1 Iulie, August, Octombrie și Novembre.

Aceste rente produc nominal 5% interese, dar încărcate fiind cu o dare de 16% se compută interesele numai cu neto 4.2%, la care corespunde divisorul fix 10,000 + 1/6. Cursul este notat în procente.

Exemplu. În 25 August cumpărăm nominal fl. 6000 rentă com. austr. hârtie cu cuponul per 1 Novembre à fl. 100.15.

Valoarea de curs face deci:

$$\begin{array}{r} \text{fl. } 6000 \times 100.15 \dots\dots\dots = \text{fl. } 6009\text{—} \\ \text{Interesele pe } 114 \text{ zile din } 1 \text{ Maiu } 4.2\% \dots\dots\dots = \text{„ } 80\text{—} \\ \text{Plătim deci } \dots\dots\dots \underline{\underline{\text{fl. } 6089\text{—}}} \end{array}$$

Calcularea intereselor se face:

$$\begin{array}{r} \text{fl. } 6000 \times 114 \text{ zile} : 10,000^*) \dots\dots\dots = \text{fl. } 68.40 \\ \text{plus } \dots\dots\dots \frac{1}{6} \dots\dots\dots = \text{„ } 11.60 \\ \text{deci } \dots\dots\dots \underline{\underline{\text{fl. } 80\text{—}}} \end{array}$$

Putem însă afla interesele și pe o cale mai scurtă și anume: luăm pentru fie-care sută nominal atâți cruceri câte zile, și adăugăm la acest

*) 10,000 = divisorul fix dela 3.6% + 1/6 = 4.2%.

product $\frac{1}{6}$ parte; spre exemplu: 114 zile = 114 cruceri multiplicați cu fl. 60 = fl. 68·40 plus $\frac{1}{6}$ (fl. 11·63) = fl. 80.—

În 13 Martie vindem fl. nom. 8000 rentă austriacă-argint cu cupon per 1 Iulie à fl. 100·25 . . . . . = fl. 8020.—
 Interese per 72 zile cu 4·2% . . . . . „ 67·20
 Încassăm . . . . . fl. 8087·20

c) *Losuri din anul 1854.* Aceste losuri au valoarea nominală de fl. 250 val. conv. și numai un cupon cu scadița în 1 Aprilie. Dobânda originală a fost de 4%, mai târziu însă s'a încărcat cu un impozit de rentă de 20%, așa că cuponul de 10 fl. v. conv. se rescumpără numai cu fl. 8 v. conv. sau cu fl. 8·40 val. austr. Ultima sortare a acestor losuri se va face la 1 Octombrie 1904.

La losurile sortate în 1 Iulie la tragerea de serii, se rescumpără cuponul curent numai cu valoarea jumătate = fl. 4·20.

Interesele curente se compută dela fl. 250.— v. conv. = fl. 262·50 v. a. per piesă cu 3·2% anual dela 1 Aprilie.

La 20 Octombrie cumpărăm 15 losuri din 1854 à fl. 171·50 fl. 6431·25
 Interesele pe 199 zile cu 3·2% . . . . . „ 69·65

BCU Cluj / Central University Library Cluj fl. 6500·90

Aceste losuri sunt cotate în procente, respective în florini val. austr. pentru fl. 100.— val. conv.; prețul unui los îl aflăm deci multiplicând cursul (fl. 171·50) cu $2\frac{1}{2}$, prin urmare un los costă fl. 428·75. Voind deci a afla prețul celor 15 losuri, multiplicăm prețul unui los (fl. 428·75) cu 15 = fl. 6431·25. Putem însă multiplica și 15 piese cu $2\frac{1}{2}$ = 37·5, ori cursul (fl. 171·50) = fl. 6431·25.

Interesele se calculează dela fl. 262·50 pro piesă, prin urmare dela fl. 3937·50.

fl. 3937·50 $\times$ 199 zile : 10,000 — $\frac{1}{6}$ (div. fix.) = fl. 69·65.

Interesele se mai pot calcula și în următoarele două moduri:

1. Înlocuim un los din 1854 cu fl. 200.— Rentă-April, care încă produce fl. 8·40 anual și aflăm interesele astfel:

15 piese $\times$ 200 fl. = fl. 3000; prin urmare calculăm interesele cu 4·2% pe 199 zile dela fl. 3000 = fl. 3000 $\times$ 199 : 10,000 + $\frac{1}{6}$ = fl. 69·65.

2. Putem însă lua per los și două $2\frac{1}{3}$ cruceri, fiind-că cuponul este de fl. 8·40, care divizat cu 360 zile dă $2\frac{1}{3}$ cr.; prin urmare 199 zile multiplicate cu $2\frac{1}{3}$ = 464·34 cr. $\times$ 15 buc. = fl. 69·65.

d) *Losuri de stat din anul 1860.* La aceste losuri deosebim două categorii, și anume: întregi de câte fl. 500 și cincimi de câte fl. 100, cari

produc o dobândă de 5%, însă în urma subtragerii impozitului de 20% se compută numai cu neto 4%. Scadința cupoanelor este 1 Maiu și 1 Noiembrie și se plătesc cu fl. 10.— pentru cele întregi și fl. 2.— pentru cincimi. Ultima sortare se face la 1 Maiu 1917. Dobânda încetează cu ziua tragerii de premiu.

La 17 Aprilie vindem 20 bucăți losuri întregi din anul 1860 à fl. 140·10	= fl. 14010.—
Interese pe 166 zile cu 4%	= „ 184·45
	fl. 14194·45
	fl. 14194·45

Cursul este dat pentru fl. 100; prin urmare îl multiplicăm cu 5 și productul este prețul unui los întreg.

Interesele se compută dela fl. 10,000.— din 1 Noiembrie cu 4%.

La 29 Maiu cumpărăm 5 cincimi de losuri din 1860 à fl. 156 = fl. 780.—	
Interesele pe 28 zile cu 4%	= „ 1·56
	fl. 781·56
	fl. 781·56

(Interesele le computăm dela fl. 500).

e) *Losuri de stat din 1864.* Sunt losuri întregi în valoare nominală de fl. 100 și jumătăți de nominal fl. 50. Notarea amândurora este a se înțelege per 100 fl. nominal; nu produc interese și ultima sortare se va face la 1 Decembrie 1918.

Vindem 35 bucăți losuri din 1864 à fl. 198·50 = fl. 6947·50

Cumpărăm 50 buc. ½ los. din 1864 à fl. 193·50 = fl. 4837·50

(De oare-ce losurile din 1864 sunt notate în procente, — ½ los costă jumătate din cursul dat).

f) *Scrisurile fonciare asupra domeniilor de Stat* (Staats-Domänen-Pfandbriefe) s'au emis pe baza legii din 24 Aprilie 1866 prin Institutul de credit fonciar austriac (österr. Boden-Credit-Anstalt). Pentru amortisarea împrumutului domeniial, din care aproape jumătate este intabulat pe bunurile camerale ungare, prestează Ungaria, până la totala descărcare a aceluia, o cuotă anuală de fl. 150,000 în monetă metal. Aceste obligațiuni au un nominal de fl. 120.— v. a. sau franci 300 și sunt notate per piesă. Dobânda este de 5%. Cupoanele se plătesc la 1 Martie și 1 Sept. în franci.

La 23 Octombrie cumpărăm 120 bucăți scrisuri fonciare domeniiale à fl. 148·20	= fl. 17,784.—
Interese 5% pe 52 zile (d. fl. 14,400.—)	104.—
	fl. 17,888.—
	fl. 17,888.—

B. Datoria publică a regatelor și țărilor reprezentate în senatul imperial.

	Zinssuss	Zinsen- berech- nungs- Termin	heutiger Schlusscours	
			Geld	Waare
B. Staatssch. d. i. Reichsr. vertr. Königr. u. Länder.				
Oesterr. Goldrente steuerfr. f. 100 fl. Gold pr. Cassa	4	1. April	119.35	119.55
„ „ „ pr. Arrang.	4	„	119.35	119.55
„ Rente i. Kr.-W. steuerfr. f. 200 Kr. N. pr. Cassa	4	1. März	100.30	100.50
„ „ „ pr. Ult. Juli	4	„	100.30	100.50
„ Investitions-Rente steuerfr. f. 200 K. N. pr. C.	3 1/2	1. Febr.	87.25	87.45
„ „ „ pr. Arrang.	3 1/2	„	87.25	87.45
Eisenbahn-Staatsschuldverschreibungen.				
Albrechtbahn in Silber 100 u. 1000 fl. f. 100 fl. Nom.	4	1. Juli	98.25	99.25
Elisabethbahn in Gold steuerfr. à 10000 fl. f. 100 fl. Gold	4	„	117.—	117.50
detto (div. St. „ „)	4	„	116.80	117.50
Franz Josephbahn in Silber „ „ Nom.	5 1/4	„	125.40	126.40
Pilsen-Priesen Bahn in ö. W. 200 „ u. 1000 fl. „ ö. W.	4	„	98.20	99.—
Rudolfbahn in Kr.-W. steuerfr. (div. St.) f. 200 Kr. Nom	4	„	98.10	99.10
Vorarlberg-B. i. Kr.-W. strfr. 400 u. 2000 Kr. „ „	4	„	99.—	99.70
Zu Staatsschuldverschrb. abgest. Eisenb.-Act.				
Elisabethbahn . . . . . 200 fl. C. M. per Stück	5/10 von 200 fl. ö.w.	„	253.75	254.50
detto Linz-Budweis . 200 „ ö. W. Silb. „	5 1/6	„	234.25	235.—
detto Salzburg-Tirol 200 „ „ „ „	5	„	225.50	226.50
Galiz. Carl Ludwighbahn . 200 „ C. M. „	5/10 von 200 fl. ö.w.	„	211.—	211.50
Vom Staate zur Zahlung übern. Eiseb.-Prior.-Obl.				
Albrechtbahn . . . . . 300 fl. Silb. f. 100 Nom.	5	1. Mai	114.—	—.—
detto 200 fl. G. = 400 M. = 20 Lst. = 500 Fr. „	5	„	133.—	—.—
detto . . . . . 200 und 1000 Silb. „	4	„	97.75	98.75
Böhm. Westb. E. 1885 200, 1000, 5000 „	4	1. Juli	98.20	99.—
detto E. 1885 600 Mark d. R.-W. für 200 Mark	4	„	123.—	124.—
detto E. 1895 400, 2000 u. 10.000 Kr. f. 200 Kr.	4	„	99.—	99.50
Czern.-Novosielitza (Bukow. Localb.) 400 Kr. f. 200 K. N.	4	„	96.75	97.50
Eisenerz-Vordernbrg. Localb. (div. St.) ö. W. f. 100 fl. Nom.	4	„	98.50	99.25
detto Em. 1892 200 u. 1000 fl. „	4	„	98.50	99.25
Elisabethbahn . . . 600 u. 3000 Mark f. 200 Mark	4 ab 10 Percent	1. April	114.60	115.20
„ „ „ 400 u. 2000 „	4	„	117.25	—.—
Franz Josephbahn Em. 1884 (div. St.) Silb. f. 100 fl. Nom.	4	„	98.45	99.45
Galiz. Carl Ludwighbahn „	4	1. Juli	98.—	99.—
Laibach-Stein Localbahn, 200 u. 1000 fl. „	4	„	99.50	100.50
Lemb.-Cz.-Jassy EG. E. 1894 (d. St.) f. 100 fl. = 200 K. N.	4	„	97.75	98.25
Localeisenbahn-Ges., österr. (div. St.) f. 200 Kr. Nom.	3	„	78.—	78.75
Mährische Grenzbahn (400 u. 2000 Kr.) „	4	1. März	98 —	99.—
Mähr.-schles. Centralbahn (600 u. 3000 Kr.) „	4	1. Juli	97.70	98.70
Pilsen-Priesen Bahn . . . 150 fl. Silb. f. 100 fl. Nom.	4	„	97.80	98.80
Rudolfbahn (Salzkammerg.) 400, 1000 & 2000 M f. 200 M.	4	1. April	117.75	118.50
detto Em. 1884 (diverse Stücke) Silb. 100 fl. Nom.	4	„	98.—	98.80
Vorarlberger Bahn Em. 1884 (div. St.) „ „	4	1. März	98.—	99.—

a) *Renta austriacă de 4% aur.* (österr. 4%-ige Goldrente) este liberă de imposit. Nominalul titlurilor este fl. 200, 1000 și 10,000 în aur.

Sunt cotate în procente. Scadența cupoanelor este la 1 Aprilie și 1 Oct.

In 6 Iulie cumpărăm nominal	fl. 25,000—
renta austr. aur à fl. 119.—	= fl. 29,750—
Interesele curente pe 95 zile cu 4%	= 263.89
	<u>fl. 30,013.89</u>

b) *Renta austriacă de 4%* — *coroane*. (österr. 4%-ige Kronenrente). Aceste obligațiuni sunt emise în titluri de câte coroane: 100, 200, 2000, 10,000, și 20,000, libere de impozit. Cupoanele sunt per 1 Martie și 1 Septembrie. Cotarea în procente per 200 coroane.

În 26 Septembrie vindem nom. cor. 30,000— rentă austriacă în coroane à fl. 100·55	= fl. 15,082·50
4% interese curente pe 25 zile (d. fl. 15,000)	= 41·67
	fl. 15,124·17

c) *Renta austriacă de investițiune de 3½%* (3½%-ige österr. Investitionsrente). Aceste obligațiuni sunt la purtător, în titluri de câte coroane 100, 200, 2000 și 10,000. Scadința cupoanelor 1 Februarie și 1 August. Notarea în procente per cor. 200.

În 30 Octombrie vindem nom. coroane 16,000 rentă de investițiune à fl. 88·40	= fl. 7072·—
3½% interese crte de fl. 8000 pe 89 zile	= 69·23
(div. fix 12,000 × 1/6).	fl. 7141·23

Rentă amortibilă a căilor ferate de stat (Eisenbahn-Staatsschuldverschreibungen):

De acestea se țin:

1. *Renta amort. a c. f. Albrecht de 4%* (4%-ige steuerfreie Eisenbahn-Staatsschuldverschrb. der Albrechtbahn) în piese de fl. 100 și 1000 cu cupon per 2 Ianuarie și 1 Iulie. Aceste titluri s'au emis spre convertirea acțiunilor căii ferate Albrecht (pentru fie-care acțiune à fl. 200 s'a dat o obligațiune à fl. 100).

2. *Renta amort. a c. f. Elisabeta din 1890 de 4% aur.* (4% steuerfreie Eisenb. Staatsschuldv. der Elisabethbahn). Acest împrumut s'a luat spre rambursarea rentei amort. de stat de 5% și este garantat hipotecar imediat după prioritățile de 4% din 1 Iulie 1883. Statul este în drept de a amortisa prin sortare și un număr mai mare de obligațiuni, decât cele cuprinse în plan. Titlurile au nominalul de fl. 100, 200, 1000, 5000 și 10,000 cu cupon per 1 Ianuarie și Iulie.

3. *Renta amort. a c. f. Franz Iosef de 5¼%* arg. (5¼%, Eisenbahn-St.-Schuldv. der Franz-Josef-Bahn) emise în locul acțiunilor de c. f. Kaiser Franz Josef. Sunt libere de impozit și nu se pot converti. Nominalul pieselor este fl. 200, 1000 și 5000. Cupon Ian.—Iulie.

4. *Renta amort. de 4% a c. f. Pilsen-Priesen*, în titluri de fl. 200 și 1000, cu cupon per 1 Ianuarie și Iulie.

5. *Renta amort. de 4% a c. f. Rudolf* în piese à cor. 400, 2000 și 10,000, cupon per Ian.—Iulie, și

6. *Renta amort. de 4% a c. f. Vorarlberg* în obligațiuni de cor. 400, și 2000, cupon Ian.—Iulie.

In $\frac{5}{10}$ cump. nom. fl. 6000 Rentă amort. a c. f. Albrecht à fl. 97·70	= fl. 5862·—
Interese curente pe 94 zile 4%	= „ 62·67
	<u>fl. 5924·67</u>

In 4 Martie vindem 50 bucăți (à fl. 200) rentă amortisabilă a c. f. Elisabeta à fl. 118·25	= fl. 11825·—
4% interese d. fl. 10,000 pe 63 zile	= „ 70·—
	<u>fl. 11895·—</u>

In 20 Martie cump. nom. fl. 7000 obligațiuni de ale c. f. Franz Josef à fl. 125	fl. 8750·—
$5\frac{1}{4}$ % interese pe 79 zile	„ 80·65
	<u>fl. 8830·65</u>

In $\frac{16}{9}$ vindem la bursa din Viena prin mijlocitor de schimb fl. nom. 30,000 oblig. de ale c. f. Pilsen-Priesen à fl. 99·35	= fl. 29805·—
4% interese pe 75 zile	„ 250·—
	<u>fl. 30,055·—</u>

minus :

$\frac{1}{2}$ % Curtagiul de f. 29,805·—	= fl. 14·90
Imposit de circulațiune (1 acord fl. 5000) = „ —60	15·50
primim	<u>fl. 30,039·50</u>

Acțiunile c. f. ca datorie amortibilă de stat (Zu Staatschuldverschreib. abgestempelte Eisenbahnactien). In această rubrică sunt notate acele acțiuni ale c. f. Elisabeta resp. Linz-Budweis și Salzburg-Tirol, cari nu s'au prezentat spre convertire în renta amort. de stat de 5% aur, ci s'au stampilat ca datorie a căilor ferate de stat, rămânând cu dobânda de mai înainte. Tot aici sunt cuprinse și acțiunile c. f. galițiene Carl Ludwig, stamp. ca datorie de stat.

1. *Acțiunile c. f. Elisabeta de $5\frac{3}{4}$ % Em. I.* de fl. 200.— v. c. Interesele se compută spre simplificare dela fl. 200.— Amortisarea începe la anul 1912.

2. *Acțiunile c. f. Elisabeta $5\frac{1}{4}$ % Em. II.* de fl. 200 v. a. (Linz-Budweis) Amort. ca emis. I.

3. *Acțiunile c. f. Elisabeta de 5% Em. III.* (Salzburg-Tirol) à. fl. 200.— v. a. Amort. începe la anul 1912.

4. *Acțiunile c. f. galițiene Carl Ludwig de 5% à fl. 200 v. c.* (Interesele se compută dela fl. 200.— v. a.). Amortisarea începe în anul 1900 și în decurs de cel mult 90 ani toate se vor rescumpăra cu nominalul de fl. 210.— v. a., fără subtragere. Toate acțiunile de sub 1, 2, 3 și 4 sunt cotate per titlu.

În 31 Octombree cumpărăm 30 bucăți acțiuni Elisabethbahn (stampilate) emis. I. à fl. 254 . . . . . = fl. 7620.—
 5³/₄% interese curente pe 119 zile din 1/7 . . . . . = „ 114·04
 calcularea intereselor: . . . . . fl. 7734·04

5% . . . . . = fl. 99·17
 1/2% . . . . . = 9·91
 1/4% . . . . . = 4·96 fl. 114·04.

În 20 Septembrie cumpărăm prin mijlocitorul de schimb al bursei din Viena 50 bucăți acțiuni galiz. Carl Ludwighahn (stampilate) à fl. 212.— . . . . . = fl. 10,600.—
 5% interese pe 79 zile de fl. 10,000 . . . . . = „ 109·73
 Curtagiu 1/3%₀₀ . . . . . = „ 5·80
 Imposit de circulațiune (o invoială 25 buc.) . . . . . = „ —20
 Plătim fl. 10.715·73

Obligațiuni de căi ferate cu prioritate primite în sarcina Statului.

(Vom Staate z. Zahlung übernom. Eisenbahn-Prioritäts-Obligationen).

Nominalul acestor obligațiuni este:

Albrechtbahn fl. 300.— argint

dtto 400 Marce = 20 Livre St. = 500 franci = 200 fl. aur

dtto 200 și 1000 fl. argint.

Böhmische Westb. Emis. 1885: 200, 1000, 5000 fl. argint.

dtto E. 1885: 600 Marce d. R. W. not. per 200 Marce.

dtto E. 1885: 400, 2000 și 10,000 coroane.

Czern.-Novosielitza (Bukow. Localb.) 400 cor.

Eisenerz-Vordernbrg. Localb. (div. piese) in v. a.

dtto Em. 1892: 200 și 1000 fl. v. a.

Elisabethbahn 600 și 3000 Marce.

dtto 400 și 2000 Marce.

Franz Josefbahn Em. 1884 (div. piese) argint.

Galiz. Carl Ludwighahn (div. piese) argint.

Laibach-Stein Localbahn 200 și 1000 fl.

Lemberg.-Cz.-Jasi E. G. Em. 1894 (div. piese).

Localeisenbahn-Ges., austriacă (div. piese).

Mährische Grenzbahn: 400 și 2000 coroane.

Mähr.-Schles. Centralbahn: 600 și 3000 coroane.

Pilsen-Priesenbahn: 150 fl. argint.

Rudolfbahn (Salzkammergut) 400, 1000 și 2000 Marce.

dtto Em. 1884 (div. piese) argint.

Vorarlberger Bahn Em. 1884 (div. piese) argint.

1. *Renta ungară de 4%⁰ aur* (Ung. 4%⁰-ige Gold-Rente) în piese de câte fl. 100, 500, 1000 și 10,000 (fl. 10 = 25 franci = 1 L*) 20·25 Marce). Cupoanele sunt scadente la 1 Ianuarie și 1 Iulie și cursul de rambursare îl stabilește ministerul reg. ung. de finanțe pentru fie-care termen (scadință) și pentru toate locurile de plată (cu excepțiunea Londrei), — de regulă după un curs mai urcat, decât paritatea de sus.

2. *Renta ungară de 4%⁰ coroane* (Ung. 4%⁰-ige Kronen-Rente). Acest împrumut s'a emis spre convertirea respective rescumpărarea rentei ung. de 5%⁰ (bilete) ale oblig. ung. urbariale (Ung. Urbarial-Ablösungs-Oblig.), ale acțiunilor căii fer. Budapesta-Fünfkirchen, ale acțiunilor c. f. Alföld-Fiume de 5%⁰, ale primei c. f. transilvane de 5%⁰, acțiunile c. f. Dunărea-Drava de 5%⁰, acțiunile de 5%⁰ ale primei c. f. ung.-galițiene (partea rețelei aparținătoare Ungariei), ale acțiunilor ung. Westbahn de 5%⁰ (pentru rețeaua de pe terenul ung.), oblig. cu priorit. ale c. f. ung. de vest 5%⁰ Em. I și II; oblig. cu priorit. ale c. f. ung. de Nordost 5%⁰ din a. 1869; împrumutul de 5%⁰ aur al soc. de c. f. ung. de Nordost din 1875; împrumutul de 6%⁰ aur pentru exploatarea c. f. de Nordost din a. 1878 și în fine a celor de 5%⁰ „Vereinigte Prioritäts-Anleihe ung. Eisenbahnen v. Jahre 1876“.

Emisiunea s'a făcut în titluri libere de impozit de nominal cor. 100, 200, 500, 1000 și 10,000. Cuponul per Iunie—Decembre.

3. *Renta ung. de 3½%⁰ coroane*, numită și 3½%⁰ ung. Investitions-Rente. Acest împrumut s'a emis pentru investițiunea și procurarea echipamentului pe seama c. f. ung. de stat, precum și pentru achitarea mai multor datorii flotante luate pe seama căilor ferate de stat până la finea anului 1896. Această rentă s'a emis în titluri de 100, 200, 500, 1000 și 10,000 coroane. Cuponul per Ianuarie—Iulie.

4. *Împrumutul c. f. ungare de stat 4½%⁰ aur*. (4½%⁰ ung. Staatseisenbahn-Anleihe in Gold) și

5. *Împrumutul c. f. ungare de stat 4½%⁰ argint*.

Spre garantarea acestor împrumuturi servesc liniile ferate de Stat și cele statificate între limitele prescise în articolul de lege XXXII din anul 1888 și adecă ast-fel că anuitatea ce este de plătit după acest împrumut, — fl. 8.491,644 în aur, cât și anuitatea de fl. 5.575,558 în arg. plătită după împrumutul de aceeași categorie, a c. f. de stat din 1889, după achitarea tuturor împrumuturilor de 5%⁰ amintite în acel articol de lege, — se vor intabula ca ipotecă de rangul prim, dar după anuitatea de fl. 819,000, cu care este încă încărcată c. f. Tissa până la anul 1924 și cu clausula de prenotare a acționarilor căilor ferate statificate: Alföld-Fiume, Transilvania și Dunărea-Drava.

---

*) În Londra se subtrage după toate cupoanele și efectele rambursabile acolo un impozit de rentă de 3%⁰ dacă proprietarul este sudit englez. Dacă se trimit deci cupoane sau efecte sortate spre realizare la Londra, trebuie însoțite de un certificat (Affidavit) al vr'unui consulat, prin care se adevărează că proprietarul cupoanelor sau efectelor nu este sudit englez și atunci impozitul amintit nu se încassează.

Amândouă categoriile s'au emis în piese de câte fl. 100, 200, 1000, 5000 și 10,000; cele dintâi cu cupoane per Februarie—August în aur, iar celelalte cu cupon per Ianuarie—Iulie plătit în argint.

6. *Obligațiunile ung. de Stat ale c. f. de ost din anul 1876 de 4½%* *netto aur* (ung. Ostb.-Staats-Oblig.) emise în piese de fl. 100 aur. Cupon Ianuarie—Iulie.

7. *Obligațiunile de regale ung. 4½%* (4½%-ige Schankregal-Ablösungs-Obligationen). Aceste obligațiuni s'au dat celor îndreptățiți, ca despăgubire pentru rescumpărarea dreptului de regale (cârciumărit). Dintre acestea suma de fl. 15,000,000 le-a primit Statul. Acele regalii, cari compet orașelor, comitatelor, fondurilor și corporațiunilor, s'au rescumpărat directe prin obligațiuni vinculate. Aceste creanțe s'au edat în titluri de câte fl. 50, 100, 500, 1000, 5000 și 10,000. Scadința cupoanelor este 1 Ianuarie și 1 Iulie.

8. *Imprumutul ung. de 3% pentru reg. porților de fer (1895)* (3%-ige Ung. Eiserne Thor-Reg.-Anleihe). Prin acest împrumut s'au procurat mijloacele bănești pentru delăturarea pedecilor de navigațiune pe Dunăre la porțile de fer și la cataractele de acolo.

Drept garanție pentru acest împrumut servesc taxele de navigațiune, pe cari statul Ungar este în drept de a le încasa, precum și celelalte venituri ale Statului.

9. *Imprumutul ung. cu premii* (Ung. Prämien-Anleihe) în piese de fl. 100 și 50.

10. *Obligațiunile cu premii de 4% ung. pentru reg. Tisei și Segedinului* (4% ung. Theiss Reg.- und Szeg.-Präm.-Anleihe).

11. *Oblig. rurale Croato-Slav. de 4½% netto.* (Kroat-Slav. Hyp.-Grund-Ablös.-Oblig. 4½% netto).

12. *Oblig. de regale Croato-Slav. 4½%* (Kroat-Slav. Schankreg.-Entschäd.-Oblig.)

13. *Oblig. de 4% rurale ung.* (4% Ung.-Grundentlastungs-Oblig.) O abdicere sau amortisare în măsură mai mare poate să se facă numai cu începutul anului 1899. Spre garantarea acestor creanțe, adecă pentru plățirea dobânzii și amortisarea lor, s'a staverit prin lege o cuotă de arunc după darea directă; întru cât însă aceasta n'ar fi suficientă, lipsa se va coperi din visteria statului. Acest împrumut s'a fost emis spre convertirea oblig. rur. ung. de 5% (cu și neclausulate, ale celor timișane și ale celor transilvane, în titluri de fl. 100, 500, 1000, 5000 și 10,000 — Cupon Mai-Novembre.

14. *Obligațiuni rurale Croato-Slavone de 4%.* (4% Croato-Slav. Grundentlastungs-Oblig). Spre asigurarea acestui împrumut servesc fondul de garanție anume creat din impozitul direct Croato-Slav. și din aruncul de pământ, precum și prin garantarea solidară din partea țărilor coroanei ung. Nominalul pieselor și scadința cupoanelor este ca la regalele ung.

In 25 Februarie vindem la bursa din Viena prin samsar	fl. 30,000	
rentă ung. de 4% aur à fl. 119,55	fl. 35,865—	
4% interese pe 54 zile d. 1 Ianuarie	fl. 180—	
		<u>fl. 36,045—</u>

Minus

$\frac{1}{2}\%$ Curtagiu	fl. 17·93	
Imposit de circulațiune	„ —60	fl. 18·53
		<u>fl. 36026·47</u>

In 26 August cumpărăm la cassă fl. 5000—	Rentă ung. de 4% co-	
roane à fl. 96·20	fl. 4810—	
4% interese pe 85 zile d. 1 Iunie	fl. 47·23	
		<u>fl. 4857·23</u>

In 30 Octombree vindem la cassă nom. fl. 6000—	Oblig. de cale fe-	
rată ung. de $4\frac{1}{2}\%$ aur	„ 7236—	
$4\frac{1}{2}\%$ interese pe 89 zile din 1 August	fl. 66·80	
		<u>fl. 7302·80</u>

In 10 Maiu cumpărăm 15 Losuri Tissa à fl. 137·75	fl. 2066·25	
4% interese pe 39 zile din 1 Aprilie	„ 6·50	
		<u>fl. 2072·75.</u>

In proximal articol vom continua cu analizarea și calcularea celorlalte efecte cotate la bursa din Viena și întru cât va permite spațiul vom face și contările (document de cassă de intrări și eșiri).

Iuliu Popescu.

AGRICULTURA.

Starea sămănăturilor.

În *Ungaria*, pe basa rapoartelor oficiale sosite până la 30 Iulie a. c. dela referenții stabili, ministerul de agricultură a făcut un exposeu, din care dăm următoarele: Secerișul inceput în această lună a fost impedeat cu deosebire în Ardeal prin ploi dese, ploi parțiale cu furtuni și ici-colea ploi cu grindină, cari au cauzat pagube însemnate în produse. În celelalte părți ale țerii secerișul și căratul au fost favorisate de timp secetos. Recolta cerealelor se socotesc a fi mijlocie. Întreg teritoriul sămănat cu cereale a fost de 10.829,000 jug. cat.; iar recolta întreagă 72.974,788 măji metrice, față de 70.604,813 în anul 1898. *Grâul de toamnă* a dat atât cantitativ cât și calitativ în general roadă mijlocie; iar în special în unele regiuni roadă bună, în altele mijlocie, în altele slabă și chiar rea. În unele părți ploile cele multe au cauzat încolțirea (crescerea) grâului și astfel pagube destul de însemnate; iar căldurile din zilele ultime de asemenea

produc îngrijiri serioase în alte privințe. Cu grâu s'a sămănat un teritoriu de 5.515,000 jug. cat., și roada mijlocie se evaluează cu circa 7 măși metrice de jug., astfel total 36—37 milioane m. m., adică ceva mai bună decât cea din anul trecut, care a fost aproape 35 mil. m. m. În Ardeal grăul n'a dat clăi multe, dar spicul a fost mare și bonul bine dezvoltat, astfel că sloboade bine și oamenii sunt mulțămiiți cu recolta obținută; nu mai de ar avé și preț mai bun. Greutatea medie a unui hectolitru variază între 75 și 77 klgr.; în singuratiche locuri însă numai între 72 și 74 klgr., iar în altele se ridică dela 81—82 klgr. *Secara și mestecăturile* (indoiturile) încă s'au secerat în decursul unei Iulie în întreaga țară. Ploile și furtunile au împedecat și secerișul acestora, cauzând pagube parte prin încolțirea grăunțelor, parte prin scuturarea lor. Bonul secării peste tot e bine dezvoltat și frumos. Teritoriul cultivat cu secară este de 1.841,000 jug. cat. și recolta 6—6.5 m. m. de jug., total 11—12 mil. m. m., cam cât și în a. trecut. *Orzul de toamnă* a dat o recoltă îndestulitoare; iar cel *de primăvară* s'a deteriorat din cauza prea multor ploii, astfel că puțin va întruni toate condițiunile unui orz bun pentru fabricarea berii. *Ovėsul* s'a dires prin ploile din Iulie, ađi e mare și prosperează bine.

Rapița în general a dat recoltă slabă. *Cucuruzul* se desvoaltă în mod destul de favorabil, asemenea și *meiul*, *napii de nutreț* și *cei de zahar*; bine s'au dezvoltat și *cânepa* și *inul*. Ploile au fost foarte priincioase *cartofilor*; unde însă au fost prea multe ploii ei încep a se putrezi. *Tutumului* încă îi merge bine, crește rapid și capătă frunđe mari. *Legumile* se desvoaltă frumos; *poamele* în general abia vor da o recoltă mijlocie. Timpul răcoros, ceața, peronospora și molia viilor nu au fost priincioase dezvoltării strugurilor în Iulie; de aceea speranța de o recoltă deplin mulțămitoare în multe locuri a început a se micșora. În general recolta *viilor*, conform stării actuale, are să fie numai mijlocie. *Nutrețurile artificiale* și *indeosebi lucerna* a dat la a doua și în unele locuri și la a treia cositură recoltă îndestulitoare. Trifoaiele au dat recoltă mijlocie, mazăriceha recoltă mulțămitoare ca cantitate, însă slabă calitativ. Mohorul stă destul de bine. *Otăvile* din livezi cosite deja au dat rezultate foarte varii. În urma căldurilor și lipsei de ploii în multe locuri sunt slabe. În Ardeal și în regiunile muntoase ele sunt mai bune. *Pășunile*, *indeosebi pe Alföld*, sunt slabe; unele locuri sunt cu totul lipsite de iarbă.

În *Austria*. Conform raportului pe Iulie al ministerului de agricultură ploile continue din timpul din urmă au stricat încâtva sămănturilor de toamnă. Sécările au căđut, în unele locuri spicul e gol, din care cauză recolta va fi numai mijlocie. Grăul promite o recoltă slabă; numai în Boemia, Moravia și Austria de jos recolta promite a fi bună. Sămănturile de primăvară s'au recules mult prin ploile recente; totuși și aceste vor da numai o recoltă mijlocie. Cucuruzul a rămas îngălbenit din cauza timpului umed și rece. În Austria de sus, Carintia, Stiria și Bucovina inul promite recolte bune. Trifoiul satisface cantitativ, calitativ însă numai cel strins de timpuriu. *Napii de nutreț* s'au îndreptat, *cei de zahar* vor da o

recoltă mijlocie; tot așa și viile. Dintre pomi numai merii vor da în puține locuri o recoltă mai indestulitoare; poamele în general sunt compromise.

În *România*. După ultimele rapoarte sosite la ministerul de domenii situațiunea generală agricolă a țerii s'a îmbunătățit, îndeosebi porumburile, fânețele, pășunile și viile.

În *Rusia* recoltele sunt bune în mai multe districte, mai ales în Crimeea și Azov; în Cherson și Basarabia situațiunea agricolă este ingrigoare.

În *Germania* producțiunea grâului, secării și cartofilor va fi superioară celei din anul trecut.

În *Belgia* mare parte a holdelor de grâu a cădut.

În *Francia* producțiunea grâului este bună atât în privința calității cât și a cantității.

În *Anglia* recolta va fi mult mai bună decum se spera înainte cu două luni.

În *Statele-Unite* situațiunea agricolă se menține în bune condițiuni; căldurile însă ar pute să fie oare-cum în desavantajul grâului.

*

Lipsa de nutreț în România. Ziarul „*Timpu*” din București publică sub acest titlu patru articole în numerii 158, 159, 160 și 162, din cari extragem următoarele: „Lipsa de nutreț din anul acesta formează preocuparea de căpetenie atât a guvernului cât și a agricultorilor. . . Presa se preocupă de cât-va timp de această chestie și impresia generală este, că stăm astăzi mai bine decât acum două săptămâni din cauza ploilor ce au cădut în acest restimp. . . Deosebit de iarba ce va crește pe toată suprafața țerii, pe livezi, pe ogoară, pe miriști, ceea ce va procura vitelor pășunea care le lipsea, apoi vom avea porumb, care va constitui o brană prețioasă atât pentru oameni cât și pentru animale. . . Mulți profani credeau că dacă există până acum o așa de mare lipsă de nutreț este pentru că nu s'a făcut fân îndeajuns. Ei bine, fânul nu intră la noi decât pentru o mică parte în hrana vitelor. Vorbesc mai ales de vitele țeranilor, cari constituie marea majoritate. Hrana de căpetenie o formează pășunea și paie, în care intră cu preponderanță coceni de porumb. O mică socoteală ne poate dovedi aceasta. România posedă în cifre rotunde 8 milioane vite, din cari 600,000 cai, măgari, catiri, 2,400.000 boi, vaci, bivoli și 5 milioane oi. Dacă vom socoti că o vită mare trebuie să primească o cantitate de cel puțin 20 klgr. de nutreț uscat pe zi (fân, paie, coceni), iar o oaie cel puțin 5 klgr. . . și dacă vom calcula acest nutreț numai pe timp de 200 zile din an, presupunând că în restul de 165 zile nu se va da celor 8 milioane de vite nici un fir de nutreț uscat, vom obține cifrele următoare: 3 milioane vite mari, câte 20 klgr. pe zi în 200 zile 12,000.000.000 klgr. 5 mil. vite mărunte à 5 klgr. pe zi timp de 200 zile 5,000.000.000 „

Total 17,000.000.000 klgr.

adecă 170 milioane cântare (măji) metrice. . . Să vedem acum ce cantitate de fân produce țara. În statisticile ministerului de domenii găsim că sunt în țară: 74,000 hectare livezi artificiale, cari dau 2,018.750 cântare metrice

și 562,650 hectare liveți naturale, cari dau 11,955.500 cănt. metr., total fân 13,974.250 căntare metrice... va să dică nici a două-sprê-zecea parte din fânul necesar. Această cantitate de fân n'ar puté hrăni totalitatea vitelor din țară, socotind câte 10 klgr. pe di de vită mare și numai 3 klgr. de vită măruntă, decât timp de 30 zile. De aici se poate vedé în ce mică proporție intră fânul în hrana vitelor noastre... că majoritatea acestor vite e hrănită cu altceva decât cu fân... și că din 8 milioane 7 milioane aproape nu primesc fân în tot cursul anului". (Se excepționează caii dela orașe și ai armatei, cum și caii boeresci dela sate, cari primesc fân în tot cursul anului și e întrebare dacă mai rămâne ceva și pentru boii, vacile și oile țeranului).

În Nr. 159, între altele, arată: 1. „că țara românească produce puțin fân în raport cu vitele sale, 2. că produce puțin fân din cauza restrânsei întinderi de liveți naturale și artificiale... 3. că întinderea liveților artificiale e ridicol de mică în raport cu întreaga întindere a țerii, cu suprafața cultivată și cu numărul vitelor. Spre a fi la nivel cu țerile civilizate, România ar trebui să producă cel puțin de patru ori mai mult fân de cât produce". Arată mai departe, în mod amănunțit că în ce privește animalele nu există țară în care să fie mai rău îngrijite și mai maltratate ca acolo; că cum ar trebui să se îngrijească livețile, cum ar trebui să se folosească paiele ca nutreț și evaluează întreagă producțiunea fânului, paielelor și cocenilor într'un an de mijloc la 146—150 milioane măji metrice. Apoi continuă: „Ne aflăm deci în deficit cu nutrețul chiar în anii normali și chiar dacă am admite, că toate paiele ar fi consumate de vite. Știm însă că cea mai mare parte a paielelor de grâu și de secară se ard, știm că țeranul nu dă grăunțe la vite. Cu ce sunt atunci nutrite vitele noastre?... Dacă în anii de mijloc țara produce așa puțin nutreț uscat, ce va fi anul acesta, în care nu s'a făcut în multe județe nici fân, nici paie? Peri-vor vitele de foame și fi-va nevoie să importăm din străinătate nutrețul necesar, ca să le salvăm și să le scoatem din iarnă sau putem să găsim în țară acest nutreț?"

În Nr. 160 se arată slaba îngrijire, ce țeranul o dă animalelor, preferând cocenii și paiele altor nutrețuri substanțioase și îndreptarea acestui rău se speră numai dela cultivarea plantelor furagere atât de varii și dela o mai rațională exploatare a livezilor naturale. Se ocupă apoi de nevoile anului curent și arată cum s'ar fi putut face o statistică baremi aproximativă privitor la cantitatea de nutreț din țară. Evaluează toate paiele cerealelor la 35—40 milioane măji metrice, iar cocenii de cucuruz la 40 milioane și dice: „Cu aceste 80 milioane c. m. paie se pot salva vitele ca să nu piară de foame și toată filosofia constă în a le transporta din localitățile unde e prisos în localitățile unde e lipsă". Arată că ploile din urmă au dat viață porumburilor, cari în România constituiesc pâinea de toate zilele a populațiunei rurale și a vitelor; că meiturile sămênate târziu dau speranțe bune și că otava se va face în mod excepțional. Mai departe sfătuiesce a se da îngrabă țeranilor sēmênță de meu, paring, sorg și po-

rumb-furagiu, acesta chiar amestecat cu ovės, măzărliche și trifoiuri, cari ar fi de dorit să se mai samene și acum; aceasta e singura soluțiune a crizei.

Crede că cumpărarea de fên din străinătate trebuie suspendată; pentru-că de o parte cei-ce vënd umblă să se scape de fênul cel mai prost, de altă parte pentru-că cele 9 mii vagoane de fên din Transilvania (cu 7 milioane lei) nu ar puté îndestula vitele din România decât timp de *două zile* și deci se întreabă: ce sume colosale ar trebui pentru a scoate din iarnă vitele cu fên din străinătate?

Arată mai departe că fênul acesta costă cam 8 bani kilogramul și stând astfel lucrul, ar costa mai puțin hrânirea vitelor cu porumb, orz, secară, grâu și chiar cu ovės, cari produse se găesc în țară. „100 klgr. de fên bun de livade echivalează după L. Grandeau, ca valoare nutritivă cu

54 klgr. ovės,
48 „ orz,
43 „ porumb,
43 „ secară,
43 „ grâu.

Astfel că dacă 100 klgr. fên ne costă 8 lei, echivalența lor în boabe ne va costa:

	L. B.
54 klgr. ovės à 13 bani klgr.	7·02
43 „ grâu „ 15 „ „	6·45
43 „ secară „ 12 „ „	5·16
48 „ orz „ 10 „ „	4·80
43 „ porumb „ 10 „ „	4·30 ⁴

Dovedesce prin urmare că vitele se pot nutri cu produse de a le țerii numai *pe jumătate prețul* fênului adus din străinătate și închee ȓicând: „În resumat, pericolul pentru vitele noastre a existat în vara aceasta. El nu mai există dacă se face porumb“.

Într'un articol din Nr. 162 se recomandă întrebuițarea frunzarelor și a stuhăriilor pentru combaterea consecințelor secetei. Între frunzare se numără și foile viței de vie.

Dar fiindcă nu toți silvicultorii sunt în curent cu sistemele moderne pentru facerea frunzarelor, statul trebuie să trimită grabnic pe unii din silvicultori în localitățile unde se exploatează sistematic folosirea numitelor frunzare, pentruca să studieze chestiunea și apoi toți silvicultorii statului să creeze imense rezerve de nutreț, spre a se puté distribui ori unde va cere trebuința.

Cu chipul acesta autorul seriei de articoli citați, dl *Al. Ciurcu*, crede că se va puté combate cu succes „lipsa de nutreț“.

*

Cumpărarea fênului. Din cauza, că fên s'a făcut puțin în Ardeal, România, Basarabia, etc., la noi el se cumpără în ruțul capului din partea unor consorțuri, îndeosebi din partea speculanților ovrei, cari speră a face

câştig mare la primăvară. Marţi în 1 August st. n. aproape tot fânul ce a fost în piaţa Sibiului s'a cumpărat din partea unui ovreu.

În *România* au fost însărcinate unele persoane să cumpere fân din Ungaria, Bucovina şi Galiţia. În Braşov s'au făcut următoarele cumpărări: 200 vagoane fân presat à 10,000 klgr. cu câte 203 floreni de vagon, franco Predeal sau Ghimeş; 150 vagoane cu 280 fl. şi 2000 vagoane cu fl. 332 50. În Arad s'au cumpărat 1500 vagoane cu 339 fl. vagonul, franco Predeal, cu 295 fl. franco Vênciorova, cu 320 fl. franco în ori care din porturile dunărene române. Deputatul Miclescu a angajat o cantitate de 700 vagoane cu 580 lei de vagon franco în Gara Burdujeni. În toate contractele s'a prevădut ca fânul să fie de calitate bună.

S'au respins 11 oferte de fân din ţară, pentru-că nu a voit să monopolizeze fânul existent, ci prin cumpărarea fânului din afară să îndestuleze lipsurile constatate, să fie un regulator al preţurilor, şi să încungiure pe cât e cu putinţă speculaţiunile.

AFACERI DE ASIGURARE.

BCU Asigurări asupra vieţii şi însemnătatea lor pentru viaţa practică.

Instituţiunea asigurărilor se desvoaltă cu paşi repezi şi începe a se introduce până în cele mai adânci straturi ale populaţiunii din toate ţerile occidentale. La noi acest sistem de economisire, am puté dice: astăzi cel mai perfecţionat, e încă prea puţin apretiat. Deşi prin înmulţirea şi prosperarea institutelor noastre de credit şi economii s'a dat un puternic impuls spiritului de economie, cu toate acestea pentru casurile de forţă majoră păstrarea usitată în felul de până aci nu oferă garanţie suficientă. Aceasta o poate da numai asigurarea asupra vieţii. „Chiar şi numele de asigurare“, dice savantul englez Smiles în vestitul seu op „Economisirea“, „indică că ea face sigur şi pozitiv un lucru, care este plin de nesiguranţă“.

De aceea fie-cine, care se asigură, îşi plasează economiile sale nu numai mai avantajios, ci face totodată şi o crutare mai repede.

Tabela ce urmează mai jos ne va arăta avantajii asigurării asupra vieţii faţă de depunerile spre fructificare, prin ceea-ce nu voim nici decum să atingem marea valoare a modului de economisire prin depozite spre fructificare, ci scopul nostru este a demonstra, că deplină satisfacere se poate da spiritului de economie numai prin asigurare, din ceea-ce urmează că un bun şi precaut econom, pe lângă că-şi depune o parte din economiile făcute la o bancă sigură de credit, va trebui înomis să facă în acelaşi timp şi o asigurare asupra vieţii sale, ca să prevină nefastele urmări ale unei morţi premature, pe cari nimenea nu le poate prevedé.

Revenind asupra amintitei tabele comparative să punem cazul că doi prieteni, A. și B., ambii în etate de 28 ani, sunt dispuși a face o economie în fiecare an de 23 fl. 50 cr.

A. depune această sumă regulat la o cassă de păstrare cu 4% interese, iar B. contractează cu aceeași sumă ca premiu, pe care are să-l plătească pe fie-care an la o bancă de asigurare, o asigurare asupra vieții sale de 1000 fl. Vom demonstra deci avantajul asigurării față de economiile prin depuneri, căci:

Dacă asiguratul moare după ani	primesc moștenitorii		
	lui A.	lui B.	
	dela o cassă de păstrare cu 4% interese	dela un institut de asigurare	deci dela institutul de asig. <i>mai mult</i> cu
1	23-50	1000	976-50
2	47-94	1000	952-06
3	73-36	1000	926-64
4	96-80	1000	903-20
5	124-18	1000	875-82
6	152-64	1000	847-36
7	182-24	1000	817-76
8	213-03	1000	786-97
9	245-05	1000	754-95
10	278-35	1000	721-65
11	312-99	1000	687-01
12	349-01	1000	650-99
13	386-47	1000	613-53
14	425-43	1000	574-57
15	465-95	1000	534-05
16	498-09	1000	501-91
17	541-01	1000	458-49
18	586-67	1000	413-33
19	633-63	1000	366-37
20	682-47	1000	317-53

Vedem deci, că după decurs de 5 ani cassa de păstrare solvesce moștenitorilor lui A. depunerile capitalisate cu 124 fl. 18 cr., pe când eređii lui B. vor primi întreg capitalul asigurat de 1000 fl., prin urmare cu 875 fl. 82 cr. mai mult.

Chiar în cazul, când A. ar avea deplina garanție, că va trăi 20 de ani, următorii după B. vor căpăta încă cu 317 fl. 53 cr. mai mult decât familia lui A. dela cassa de păstrare.

Prin urmare cel asigurat pe viață este pentru un lung șir de ani în avantajul în comparațiune cu cel care economisește prin depuneri. Abia după vre-o 28 ani se schimbă acest raport. Cine însă are garanția, că va trăi un timp așa de lung?

O mare parte a miseriei și nefericirii se nasce prin prematura moarte a tătălui de familie, care lasă după sine femei și copii fără mijloace de traiu, și aceasta prea adese se întâmplă și la familiile la aparență mai bine situate. Nu s'aude prea adese-ori și la noi Românii vorbindu-se de oameni, cari au fost membri harnici și folositori ai societății, că au lăsat după moartea lor soție și copii în cea mai precară situație materială? Cât timp părintele a fost în viață, familia a trăit în stil mare, a luat parte la toate manifestările societății, și copiii erau învățați a trăi în belșug și fără griji. Acum moartea i-a doborât la pământ, căci tatăl nu s'a gândit să grijască de viitorul lor, și familia a consumat toate mijloacele, cari le-a avut, dacă nu chiar a trăit peste marginile acelora, iar membrii familiei rămași fără sprigin sunt aruncați în largă lume, căreia îi cad în sarcină. O astfel de catastrofă se poate evita prin asigurarea unui capital, pentru care tatăl plătește un premiu corespunzător unei sume, pe care eventual ar pute-o economisi: după moartea sa, capitalul se va plăti și în cazul când aceea s'ar întâmpla deja și după prima solvire a premiului.

În chipul acesta un tată de familie poate asigura prin economisire de 5 până 10 cruceri pe ți soției sale și copiilor un capital de 1000—2000 fl.

Dacă luăm de pildă un negustor sau un funcționar, care câștigă anual 1000 fiorini, acela reprezintă în cazul morții — calculând cu 5% — un capital de 20,000 fiorini pentru familia sa. căreia prin moarte i-se răpesc acest capital. Singură asigurarea vieții e în stare a restitui complet sau în parte aceasta perdere, căci de moarte nimenea nu e scutit.

Pe lângă aceasta pentru asigurat există aceleași favoruri, cari le-ar avea dacă ar fi incredințat economiile sale unei casse de păstrare, deoarece după 3 ani poate ridica ca avans o parte a premiilor solvite.

Nu mai e în stare asiguratul a solvi premiile, după 3 ani poate sista plățile și va reduce suma asigurată. (Veți art. din Nr. 4 al „Rev. econ.“ Rescumpărări de polițe. Red.)

În ce grad s'a recunoscut influența salutară a asigurării în țerile civilizate documentează datele autentice, după care din 1000 locuitori sunt asigurați

în Austro-Ungaria	8
„ Germania	24
„ Anglia	80
„ Statele Unite	80

În Anglia și în America deci sunt în proporțiune de 10 ori atâți locuitori asigurați ca în Austro-Ungaria; spiritul practic al Englezilor și Americanilor ne-ar pute servi și nouă Românilor ca povățuitor pentru ca să ne apropiem mai mult de idea de asigurare.

E. Borcia.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 5 August 1899.

Cărbunele, ferul (industria) și produsele agronomice sunt factorii principali ai burselor în cursul semestrului al doilea din a. c. Nu este și, în care să nu se amintească, că ferul și în legătură cu el cărbunele s'au scumpit și se vor mai scumpi în urma avântului mare ce l-a luat industria de fer în lumea întreagă. Până chiar și în Austria, după o pauză îndelungată (de Ungaria nu mai facem amintire, fiindcă produsele industriei ungare n'ajung nici pentru lipsele interne), încep să se facă noue și noue conjuncturi pentru fundarea de stabilimente industriale sub scutul băncilor conducătoare. Societățile pentru exploatarea ferului se înmulțesc pe și ce merge, așa de exemplu o societate germană-francesă-italiană a adunat un capital de 15,000.000 Lire cu scopul de a exploata ferul pe insula Elba. Societatea industrială de fer din Praga a exportat pentru Germania în scurt timp circa 1000 vagoane cu fer, — o împrejurare de tot simptomatică pentru Germania. Un singur exemplu va ilustra în deajuns avântul deosebit ce l-a luat Germania în lucrarea ferului, și anume: În bilanțul comerțului extern al Germaniei pe semestrul II al anului curent aflăm următoarele date instructive: S'a importat pământ și mineraiu cu 572.000 tone mai mult decât în anul expirat și s'a exportat numai cu 100,000 tone mai mult; cărbuni s'au importat + 380,000 și exportat + 312,000 tone. În fer și mărfuri de fer s'au importat + 131,000 și s'au exportat + 57,000 tone și cu toate acestea, după valoare, exportul este mai mare decât importul cu 5.000,000 marce; — un semn că Germania a importat mai mult mărfuri brute sau lucrute pe jumătate, iar exportul a constat din mărfuri de valoare, — fabricate perfecte.

Din aceste conjuncturi industria de fer austriacă trage mari foloase. Acțiunea cartelului de fer dela începutul anului curent a avut un efect folositor asupra Austriei, silind-o să părăsească politica cea veche a prețurilor conservatoare; astfel că societatea mineră Alpină în urma urcării prețurilor, și-a încheiat bilanțul semestral din a. c. cu un plus de beneficiu de fl. 500,000.

Acestea le-am amintit pentru a explica urcarea cursului la acțiunile industriale și în special cele minere de fer, scumpirea banilor, (la care ne putem în curând aștepta și la noi), precum și reducerea cursului celorlalte efecte (fonduri) nu numai la noi, ci în general la toate bursele; fiind-că industria cere sume colosale, iar publicul (chiar și capitaliștii mici, cari n'au ce risca) dornic de câștig își investesce capitalul în efecte de o valoare problematică, în loc să se mulțamească cu interesele modeste dar sigure ce le ofer rentele și scrisurile fonciare.

Dacă aruncăm o privire asupra cursurilor cotate dela începutul anului curent până astăzi, aflăm o reducere simțitoare a cursului la fonduri. Ren-

tele comune austr. au scăzut în acest period cu 1%, renta austr. și ung. aur cu 1½%, cea de coroane cu 1¾% și renta de investițiune de 3½% cu 3%. Prioritățile de c. f. garantate de stat și scrisurile fonciare ale băncilor fruntașe, cari parte mare au fost plasate în străinătate, încă au suferit reduceri. E de notat, că scrisurile fonc. ale „Albinei“, ale Sparcassei și Bodencreditului din Sibiiu și-au menținut cursul cu fermitate.

Situațiunea pieței internaționale în zilele din urmă s'a schimbat simțitor. În Berlin discountul privat s'a urcat dela 3⅞—4⅞%, prin urmare cu ¼%. Această urcare neașteptată a surprins lumea financiară, și cu tot dreptul, fiind-că directorii băncii de Londra numai în ședința din 4 crt. asiguraseră, că nu vor urca etalonul oficial. Banca germană încă făcea pendentă urcarea de cea din Londra. Se presupune chiar că Banca Germaniei în proxima ședință va ridica etalonul, în urma reducerii rezervei de aur cu 30,000 000 Mărci aur.

La Viena negocierea fondurilor stagnează, cu deosebire cursul rentelor se presintă în câtva redus și nici nu se speră în curând vr'o ameliorare. Mai căutate au fost acțiunile băncilor, cu deosebire „Credit“, animate în urma intenționatelor operațiuni, deasemenea preferite au fost „Länderbank“, dintre cele ungare „Credit- și Comercial-Bank“. Acțiunile de transport și căi ferate au făcut un mic avans. Alpinetele și Rima sunt în creștere, din contră industrialele de Praga în urma unor mari realizări au rămas la cursul vechiu.

În Berlin tirgul monetar e slab aprovisionat; în urma acestei împrejurări tendința bursei este calmă. Afaceri puține.

În Paris reducerea din nou a rentelor franceze a indispus bursa, precum și revocarea plenipotențiatului rusesc din Paris se explică în mod nefavorabil. Tendința a fost în genere slabă.

Bursa din Londra încă a fost reu dispusă în urma urcării discountului privat cu ⅞% peste etalonul oficial. ◉

Legea nouă monetară rusească din 7 Iunie 1899. Conform acestei legi sistemul monetar rusesc este basat pe aur. Unitatea monetară este rubla, care conține 17.424 Dola aur fin. Un Dola este egal cu 4.493494 centigrame. Rubla (R_o) are un pond de aur fin de 0.774234 grame și valorează franci 2.6668. R_o este împărțită în 100 copeici. Monetele rusesci se bat din aur, argint și aramă. Moneta de aur se bate atât din aurul statului, cât și din aurul furnisat de către privați cu scopul de a se monetisa. Dacă aurul transmis prin privați nu are pond mai mic de ¼ punți = 102 grame 378 miligr. nu-i se poate refusa monetisarea.

Din aur se bat următoarele piese: à 15 R_o (Imperial), 10 R_o, 7½ R_o, și piese à 5 R_o. Piesa de 15 R_o conține 11.6135 grame aur fin, cea de 10 R_o 7.74234 grame, cea de 7½ R_o 5.80676 gr. și piesa de 5 R_o 3.87117 grame. 15 R_o = franci 40.002; 10 R_o = franci 26.668; 7½ R_o = fr. 20.001 și 5 R_o 13.334. Monetele de aur conțin 900 părți aur fin și 100 părți aramă. Un punt aur de o fineță de 0.900 trebuie să conțină deci 476 R_o

$3^{37/121}$ copeici. Pondul brut al unei piese de aur este următorul: piesa de $15 R_{\underline{0}}$ = 12.9039 gr., $10 R_{\underline{0}}$ = 8.6026 gr., $7\frac{1}{2} R_{\underline{0}}$ = 6.45195 gr. și $5 R_{\underline{0}}$ = 4.3013 grame. Monetele de argint și aramă se pot bate numai din metalul Statului. Din argint se bat piese de $1 R_{\underline{0}}$, 50 copeici, 25, 20, 15, 10 și 5 copeici. Piesele de $1 R_{\underline{0}}$, de 50 cop. și 25 cop. conțin 900 părți argint fin și 100 părți aramă; iar cele de 20, 15, 10 și 5 cop. 500 părți argint și 500 aramă. Din aramă se bat piese de câte 5, 3, 2, 1, $\frac{1}{2}$ și $\frac{1}{4}$ copeici. Monetele de aur fără manco trebuie să se primească drept ori-ce plată și în număr nelimitat. Pentru ca o monedă de aur să fie privită drept completă (fără manco) se fixează ca pond minimal:

pentru piesa de $15 R_{\underline{0}}$	3	zlotnici	1	dola
„ „ „ 10 „	2	„	$\frac{7}{10}$	„
„ „ „ $7\frac{1}{2}$ „	1	„	48	„
„ „ „ 5 „	1	„	—	„

Piesele de aur deteriorate și tocite se primesc numai la caselle designate din partea ministrului de finanțe. Monetele de aur bătute pe basa legii din 17 Decembre 1885 se vor primi la caselle publice sub condițiunile următoare: Imperialul egal cu $15 R_{\underline{0}}$, jumătatea de imperial $7\frac{1}{2} R_{\underline{0}}$, dacă pondul imperialului este cel puțin 3 zlotnici și 1 dola și a jumătății de imperial 1 zlotnic și 48 dola. Imperialul și jumătatea de imperial cu pond mai mic, precum și toate monetele de aur, bătute înainte de anul 1885, se vor primi drept plată, în proporțiunea valorii aurului fin din partea casselor designate de ministrul de finanțe. Monetele de argint și aramă servesc ca monedă de schimb (monet de billon) în circulațiune și pentru plăți. Cantitatea monetelor de argint este astfel fixată, ca să nu treacă peste $3 R_{\underline{0}}$ de cap. Pentru emisiunea și punerea în circulațiune a pieselor de aramă, trebuie să ceară ministrul de finanțe autorisarea împăratului. Piesele de $1 R_{\underline{0}}$, 50 copeici și 25 cop. e dator fie-care să le primească până la suma de $25 R_{\underline{0}}$, iar plăți făcute în celelalte piese de argint și aramă până la sumă de $3 R_{\underline{0}}$. Caselle publice însă trebuie să le primească drept plată în sumă nelimitată, cu excepția taxelor vamale, cari au să urmeze în sumele fixate prin legea vamală. ☉

CRONICĂ.

Necrolog. În 20 Iulie a. c. v. a reposat în comuna Herendești d-l *Vasile Biro*, membru în direcțiunea institutului de credit și de economii „Lugoșana“ în Lugoș. *

ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC.

Școala comercială superioară română din Brașov. Un factor important în dezvoltarea economică și în special în cea financiară a poporului nostru este, fără îndoială, școala comercială superioară română din Brașov, unica școală românească pentru învățământul comercial din întreaga monarhie Austro-Ungară.

Înființată înainte cu 30 de ani, cu mari jertfe materiale, de un grup de comercianți din Brașov, bărbați luminați și prevădători, pătrunși de însemnătatea unei astfel de instituțiuni, școala aceasta, pusă sub conducerea unui corp didactic conșcui de chemarea sa, a înzestrat și înzestrează an de an numeroși tineri cu cunoștințele necesare pentru cariera comercială și financiară. Pe când mai de mult absolvenții acestei școale treceau, aproape exclusiv în România, unde împreunând cunoștințele teoretice câștigate în școală, cu cele însușite în praxă, mulți dintre dinșii au devenit în centrele mari de comerț, comercianții cei mai de frunte; pe atunci în timpul din urmă, în măsura în care s'au dezvoltat și înmulțit așezămintele noastre financiare, școala de care ne ocupăm a devenit pepeniera, din care băncile noastre își recrutează funcționarii, chieși a perfecționa organizațiunea noastră economică-financiară, prin aplicarea rațională a cunoștințelor lor de specialitate în direcțiunea reclamată de spiritul timpului.

Aceste premerse lăsăm să urmeze după „Anuarul“ pe anul școlar 1898/9 publicat de d-l *Arseniu Vlaicu*, director al școalei ce ne preocupă următoarele date statistice:

Numărul elevilor, cari au cercetat școala comercială în anul școlar 1898/9 a fost de 83, dintre cari 82 români (70 gr. or. și 12 gr. cat. și 1 israelit). Dintre aceștia au fost în cl. III com. 21 (17 gr. or. și 4 gr. cat.), în cl. II com. 37 (29 gr. or., 7 gr. cat. și 1 mosaic), în cl. I com. 25 elevi (24 gr. or. 1 gr. cat.). După ocupațiunea părinților au fost: 44 elevi fii de agricultori și economi de vite, 11 elevi fii de comercianți și industriași, 24 elevi fii de funcționari publ. și 4 elevi fii de dileri, servitori etc.

Etatea minimală a elevilor a fost: în cl. I com. 15 ani, în cl. II com. 16 ani, în cl. III com. 17 ani, iar etatea maximală în cl. I com. 20 ani și în cl. II com. și a III com. peste 21 ani. După locul nașterii au fost din comitatul Brașovului 15 elevi, comit. Făgărașului 17 elevi, comit. Treiscaune 3 elevi, comit. Târnava mare 1 elev, comitatul Alba inf. 4 elevi, comitatul Sibiiului 12 elevi, comit. Murăș-Turda 4 elevi, comit. Hunedoara 2 elevi, comit. Turda-Arieș 6 elevi, comit. Caraș-Severin 5 elevi, comit. Timiș 1 elev, comit. Arad 2 elevi, comit. Torontal 1 elev, comit. Cojocna 2 elevi, comit. Bistrița-Năsăud 1 elev, comit. Bihor 1 elev, alte comitate 1 elev, din România 5 elevi.

Clasificațiunea obținută de elevi cu finea anului școlar este următoarea: calcul general „foarte bine“ au obținut 13 elevi, „bine“ 19 elevi, „suficient“ 18 elevi, „nesuficient“ din 1 obiect 7 elevi, „nesuficient“ din 2 obiecte 13 elevi, „nesuficient“ din mai multe obiecte 5 elevi.

Premiați au fost total 5 elevi și anume 3 elevi din cl. I com. și 2 elevi din cl. II comercială.

Despre rezultatul examenului de maturitate am raportat în numărul trecut al „Rev. Economice“.

Personalul didactic se compune din un director și 9 profesori, numărul oarelor de prelegere 108.

La *școala economică din Mediaș*, unde în anul școlastic trecut au studiat numai 2 tineri români, petițiunile pentru primire pe an. școl. următor 1899—1900 trebuie așternute curatoratului școalei până la 10 August a. c. st. nou.

La *școala de vierit din Aiud* petițiunile pentru primire pe an. școl. 1899—1900 sunt a se adresa direcțiunii școalei până la 20 August a. c. st. n. Concurenții trebuie să fi implinit vârsta de 16 ani, să fie de construcțiune puternică și deplin sănătoși, să fi studiat cel puțin 4 clase primare și să dea declarațiune dela părinți sau tutori, că înainte de încheierea cursului nu vor părăsi școala. Cursul învățământului ține 3 ani. Locuri vacante sunt 1 gratuit și 5 numai de jumătate gratuit.

La *școala din Geoagiul de jos (Algyógy)* sunt a se ocupa cu începutul lui Octombrie a. c. 16 locuri gratuit și 7 cu plată. Gratuit se primesc numai tineri secui. Cu plată se primesc orice tiner cetățan ungar, solvind 9 fl. pe lună pentru vipt; iar pentru locuință, încălzit, luminare ș. a. deosebi. Se primesc numai fii de plugari, cari au implinit vârsta de 17 ani, sunt deplin sănătoși și de construcțiune puternică pentru a pute isprăvi lucrările economice, cari li se cer. Vor fi preferiți cei-ce și-au făcut anii de miliție, indeosebi la honveđime. Petițiunile sunt a se adresa direcțiunii școalei de agricultură în Algyógy, Hunyad vm. până la 31 August n. a. c. Petițiunea să fie instruată cu următoarele documente: 1. carte de botez; 2. atestat școlastic; 3. atestat despre starea averii părinților; 4. atestat de identitate; 5. atestat dela medic, că tinerul e robust și deplin sănătos; 6. atestat de moralitate, eventual legitimare că tinerul a fost ostaș sau că s'a prezentat de 3 ori la asentare; 7 atestat despre învoirea părinților sau tutorilor; 8. dacă concurentul este căsătorit și voiesce să-și aducă și nevasta respective și copiii, trebuie să dovedească că e în stare a și-i susține.

Doze stipendii pe an. școl. 1899—1900 se vor conferi din partea comisiunii economice a comitatului Sibiiu, și anume unul de 600 fl. și altul de 100 fl. La cel dintâiu pot concura tineri cu maturitate, cari voiesc să frecventeze Academia agricolă din Magyar-Ovár, iar la al doilea acei tineri, cari voiesc să frecventeze școala agricolă din Mediaș sau altă școală agricolă din patrie. Concurenții trebuie să aparțină acestui comitat și să-și înainteze rugărilor provădute cu documentele despre studiile lor teoretice și practice și despre indigenat până la 15 August st. n. la 2 oare d. a. la vicecomitele comitatului Sibiiu, ca president al comisiunii economice.

LITERATURA ECONOMICĂ.

Încă odată: Un capitol din contabilitatea dublă, de prof.
I. C. Panțu.

În Nr. 6 al acestei reviste am publicat câte-va reflexiuni asupra lucrării d-lui prof. I. C. Panțu „Un capitol din contabilitatea dublă”. Credeam că d-l profesor, dacă va avé ceva de observat, va spune ce are de đis

cu aceeași obiectivitate, cu care am urmat eu, și că — pentru a da publicului cetitor privilegiu să-și formeze o opinie proprie asupra chestiunii, — va folosi la răspunsul seu tot coloanele „Revistei economice“. Regret însă, că m'am înșelat în așteptările mele în ambele privințe. În loc de răspuns obiectiv, d-l profesor îmi ține prelegeri dela catedră și în loc de a cere ospitalitatea „Revistei economice“, publică răspunsul seu în „Gazeta Transilvaniei“ (veți Nrî 131—134 din a. c.).

Deși d-l profesor prin procedura urmată me absolvea de continuarea discuției, totuși mă simt dator să dau seamă cetitorilor „Rev. econ.“ despre răspunsul d-lui Panțu, făcându-mi reflexiunile de lipsă.

Țin să constat încă dela început, că eu în recenziunea mea am avut în vedere *partea practică* a chestiunii (am făcut meșteșug, cum țice d-l autor), pe când dînsul spune că a făcut *teorie, raționare, știință*. Intr'o lungă introducere spune, că eu nu vorbesc despre *un capitol*, ci despre un *tractat de contabilitate* și aceasta o deduce din împrejurarea, că eu la finea recenziunii amintisem, că între atâtea feliuri de contare a profitului și pierderii era la loc să ne arete și contarea profitului și pierderii, ce se practică la institutele noastre de bani. Această parte, țice, că se află la dînsul în manuscris. Iau la cunoștință răspunsul și-mi retrag această observare, dar declar, că acestui punct nu i-am dat mare importanță.

Ajunghând la obiect, d-l profesor susține că din compararea făcută de mine între contabilitatea dublă italiană și franceză, reiese, că metoda francez îmi este foarte puțin cunoscut, „iar pentru a compara două lucruri, prima cerință este ca să le cunoaștem pe amândouă“, și mai departe că: „jurnal francez cu o coloană însemnează, că sumele dintr'o singură coloană se transportează, dar el are două, eventual trei coloane anterioare. Tot asemenea, când se țice jurnal cu trei și cu patru coloane, se înțeleg coloane, din cari se transportă sumele“.

Ca mai înainte, susțin și acum că după părerea mea contabilitatea italiană este mai practică decât cea franceză, între altele și pentru-că este mai mare divisiunea muncii, deoarece-ace aci dela început avem 2 registre: Cassa și Prima-Nota; dar cu aceasta n'am țis, că acestea nu s'ar pute diviza fie-care mai departe, precum voiesce a deduce d-l autor. Cât despre celelalte registre, fiind acelea la ambele sisteme egale, era de prisos să fac amintire. Tot aci autorul face o mărturisire, care numai în favorul contabilității italiene se poate explica, când țice, că la dubla franceză pe lângă jurnal, se poartă și un registru *auxiliar* al Cassei, iar „Cassa este o secțiune separată și foarte importantă“. Așa dar registrul Cassa se poartă dublu și totuși e mai avantajoasă contabilitatea franceză. În România se poartă contabilitatea franceză pentru-că Art. 22 din codul comercial sună: „Registrele obligatorii pentru comercianți sunt: registrul jurnal, registrul inventar și registrul copiar“. Așa este în Franția și probabil în celelalte țeri, unde e introdusă contabilitatea franceză. Din contră în statele, unde se lasă în voia liberă a fiecăruia să-și aleagă sistemul de contabilitate, care-l află mai corespunzător, se folosește aproape exclusiv con-

tabilitatea dublă italiană. Acestea toate numai avantajile contabilității duple franceze nu le demonstrează.

Am susținut, că modelul de jurnal cu o singură coloană pentru pozițiile de cassa și prima-nota (pag. 13—15) și modelul cu 4 coloane (pag. 23), cu explicările date acolo, sunt nepractice. De altfel ce să însemneze jurnal francez cu o coloană, la care sumele dintr'o singură coloană se transportează, dar el are două eventual trei coloane; atunci nu mai este jurnal cu o coloană, precum este modelul citat. Dacă omiterea explicărilor după fiecare articol, cum țice autorul, se referă numai la tipărire și nu la practică, era poate consult să dea explicarea cel puțin la primul articol.

Despre contul Perdere & Profit autorul susține, că este împreună cu Bilanțul numai un cont de formă (pag. 82. punct 2 și 3), că profitul sau pierderea se pot trece direct la Capital, se pot detașa două conturi separate, unul pentru profituri și altul pentru pierderi, sau unul combinat, în fine că se pot detașa mai multe conturi subordonate, că aceasta pentru un contabil, care cugetă, pentr'un contabil, care vrea să facă teorie, nici nu mai poate să fie lucru de discuție. Dar autorul vine în contradicere cu sine însuși prin această teorie. Iată ce spunea dinsul tot în lucrarea de care ne ocupăm la pag. 1., alinea 2-a: „această contabilitate (contabilitatea simplă) nu ne satisface pe deplin, de oare-ce noi voim să cunoaștem profitul sau pierderea specificate în detalii, ca să șcim la ce anume am profitat și la ce am pierdut.“

Astfel exemplul din domeniul aritmeticei — o adăuțiune — produs pentru a demonstra deosebirea între a sci un lucru în mod mechanic și a sci un lucru rațional, în sens științific, nu are pentru praxă nici o valoare; cât pentru studiu poate fi admis.

Dar potrivește-se oare comparația aceasta cu chestiunea, ce ne preocupă? Cum să aflăm noi, ce-am câștigat la fie-care marfă, interese, proviziuni, etc., dacă separăm la fie-care transacțiune un profit și-l trecem fie direct la capital, fie în C₂. Perdere & Profit, dacă peste tot se poate pune în praxă această teorie? Intrebe d-l profesor pe ori-care din specialiștii, cu cari spune, că stă în corespondență viaă, și va vedé, că așa ceva nicăiri nu se face, că este o imposibilitate absolută. Deci ce folos avem noi de toată teoria, căreia îi lipsește ori-ce substract real? Dacă scopul teoriei d-lui profesor este numai să ascută miutea copilului, să-l facă să raționeze, atunci n'am nimic de ăis; decât atunci să ne spună, că exemplele lucrute nu sunt pentru întrebuințare practică (mechanică, de șablon) ci numai pentru studiu. Exemplul aritmetic Nr. 1 mai țice, că are părți practice și e o bună controlă de a aduna sume mai mari, chiar și la băncile noastre. Acesta e un slab atestat, dar sper că nemeritat, ce-l dă d-l profesor elevilor sei.

Cu privire la relațiunea celor 3 conturi: Capital, Bilanț și Perdere & Profit, trebuie să insist și acum, că aceste sunt conturi importante la contabilitatea dublă. În teorie multe sunt posibile, dar o astfel de teorie se lovesce în capete cu praxa. Care este scopul trecerilor duple? Și știind, că tocmai pe C₂: Bilanț și Perdere & Profit se pune mare pond în conta-

bilitatea dublă, ce folos am avé de trecerile dupe, dacă contragem aceste două conturi importante (Bilanț și Perdere & Profit) în C^o Capital?

Despre particula „prin“, am ȃis fără teamă de a spune un neadevăr, că *la noi*, — adecă în Transilvania și Ungaria — nu se folosesece. Fără a stărui mult asupra acestei particule, care nu e chemată a face o epocă în contabilitate, amintesc opul d-lui profesor: „Curs complet de corespondență comercială“, apărut în 1897, adecă numai cu un an înainte de „Un capitol din contabilitatea dublă“, unde se află la pag. 3. următoarele: „sunt și unele cerințe speciale pentru aranjarea scrisorilor, cari sunt impuse în urma relațiunei, ce există între corespondență și contabilitate, de oare-ce este sciut, că scrisorile sunt basa contabilității“, ceea-ce și eu subscriu. Căutând acum modelele de scrisori, reproduse în acea carte, în tot locul unde e vorba de o debitare, găsim, că aceea e însemnată cu particula *per* și nu *prin*.

Drept încheiere ȃice autorul, că va publica broșurile sale așa cum înțelege dînsul lucrul în materie de contabilitate, că ar utiliza observările mele, dar că prin recensiunea mea nu i-am pus nimic la dispoziție, ce ar pute utiliza.

După reflexiunile de până aci, mă cred absolvat dela ori-ce comentariu al acestei păreri. Mai amintesc numai, că la unele observări D. Panțu nu obiecționează nimic, de unde trebuie să deduc, că pe acelea le-a recunoscut de bune; așa d. e. clasificarea registrelor, trecerea speselor pentru marfă, etc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj *I. Vătășan.*

Bibliografie.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“, de *Alfred Kormos*, traducere autorisată de *Constantin Popp*, funcționar la centrala „Albinei“. 186 pag. 8°. Cartea aceasta de mare importanță pentru conducătorii societăților noastre pe acțiuni și în genere pentru toți câți stau în vre-o legătură cu asemenea societăți, a fost foarte favorabil apretiată de întreaga noastră presă fără excepțiune și se poate procura cu prețul de fl. 1.50 + 10 cr. pentru porto dela „Librăria archidieceșană“, librăria „Tipografiei“, precum și dela traducător în Sibiu.

Trageri la sorți.

Losuri de ale căilor ferate turcesci de franci 400 din anul 1870. La 1 Iunie 1899 s'au tras cu câștiguri mai mari:

Nr.	franci	Nr.	franci	Nr.	franci	Nr.	franci
19639	1250	625225	1250	1194352	1000	1584944	1250
121879	1250	639097	1000	1194354	1000	1591163	1000
193133	10,000	686907	2000	1127656	1250	1604949	1250
220240	1000	686909	1250	1252400	1000	1618895	1000
274788	1000	702412	10,000	1263160	1250	1699357	25,000
352151	1000	721111	1000	1298121	1000	1767590	1000
352152	300,000	781953	1000	1425402	2000	1777452	1000
400940	1250	810436	1000	1447057	1000	1788105	1000
497627	1000	865607	1000	1483059	1250	1884052	1000
533382	1000	909075	1000	1500723	1000	1959546	2000
536097	2000	966662	1000	1550770	2000	1961069	1000
554347	1250	1075437	1000	1563546	1250	1961070	2000
602534	1000	1185206	1000				

Rambursarea se face la 1 Decembrie 1899 cu 58 procente din nominalul sumei dobândite.

Losuri „Baden“ de 4% a 100 Taleri din anul 1867. La tragerea de premii din 1 Iunie 1899 au ieșit la sorți următoarele 46 serii: 12 15 25 28 53 243 254 397 404 445 451 472 484 501 559 571 753 777 817 899 978 1002 1023 1070 1110 1153 1238 1286 1541 1621 1646 1729 1732 1771 1843 1871 1879 2007 2019 2051 2052 2201 2251 2261 2362 2400, dintre cari cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele:

Nr.	Marce	Nr.	Marce	Nr.	Marce	Nr.	Marce
553	600	37603	600	57636	600	93946	1200
557	600	37605	1200	61862	2400	106310	600
571	600	37644	600	61883	600	100320	600
584	600	38803	600	61893	600	100926	600
589	600	38825	600	64261	600	100928	600
710	600	38845	600	64263	600	102509	600
737	600	38846	600	64269	600	102525	600
738	600	38848	600	77002	600	102546	600
746	600	38849	600	77017	600	102562	600
2603	600	40809	600	77028	600	102569	2400
2649	600	44902	1200	77041	600	102574	600
12673	600	44947	600	81011	600	110017	600
12698	600	48860	600	81014	600	112506	600
19847	600	48870	600	81017	600	112530	600
22208	600	48871	600	81050	600	112538	600
22225	600	50054	600	82285	600	112548	600
22240	600	51103	600	86438	18,000	113035	600
22245	1200	53451	600	86559	600	113037	1200
22535	600	53456	600	86580	600	113039	300,000
22541	1200	53472	600	88520	600	118070	2400
25040	600	53478	48,000	92120	600	118071	1200
25049	600	55497	600	93507	600	119963	600
27904	600	57606	600	93536	4800	119989	600
27935	600	57609	600	93905	600	119999	600
28550	600	57624	600				

Toate celelalte losuri cuprinse în cele 46 serii se rambursează cu prima August 1899 cu câte 300 Marce.

Losuri „Credit“ din anul 1858. La 1 Iulie 1899 au ieșit la sorți următoarele 34 serii: 17 46 78 275 321 330 611 693 716 1248 1314 1700 1709 1929 1831 2028 2068 2088 2217 2239 2370 2401 2605 2618 2822 2827 2943 2982 3186 3194 3705 3712 3773 3798. Dintre acestea cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele:

Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.
17	8	400	1314	62	400	2401	51	5000	3186	2	400
46	72	400	1314	13	400	2618	42	400	3186	21	2000
46	78	400	1314	16	400	2618	90	30000	3186	82	400
78	59	1500	1314	55	400	2822	43	1000	3186	83	400
275	16	400	1314	88	150000	2822	58	5000	3705	95	15000
321	8	400	1709	11	400	2822	86	400	3712	65	400
330	8	1000	2028	20	400	2827	19	400	3773	74	1000
330	16	1500	2068	43	400	2943	18	2000	3773	100	400
330	44	400	2239	8	400	2943	61	400	3798	23	400
611	6	400	2239	60	400	2943	79	400	3798	44	400
693	12	400	2370	54	400	2982	18	400	3798	89	15000
1248	1	400	2401	10	400	2982	62	400	3798	97	400

Toate celelalte numere de losuri cuprinse în cele 34 serii dobândesc câte fl. 200.

Rambursarea se face la 2 Ianuarie 1900, când va fi și proxima tragere

Losuri de Stat din anul 1854. La tragerea din 1 Iulie 1899 s'au tras următoarele 69 serii: 9 86 357 362 515 566 564 747 905 1063 1069 1142 1294 1294 1396 1427 1559 1599 1792 1870 1909 1944 1949 1957 2004 2013 2088 2088 2090 2139 2145 2154 2208 2355 2446 2455 2497 2562 2565 2569 2604 2642 2710 2741 2796 2946 2962 3144 3147 3151 3174 3189 3195 3243 3287 3356 3436 3441 3480 3496 3519 3522 3584 3623 3740 3763 3803 3852 3894 3960 3993.

Tragerea de câștiguri se va face la 2 Octombrie 1899.

Losuri Crucia roșie austriacă à fl. 10. În 1 Iulie 1899 s'au tras spre amortisare următoarele 58 de serii: 306 545 569 635 649 820 1431 1454 1599 1935 2206 2488 2517 2543 2606 2700 2726 3137 3157 3441 3535 3792 4086 4832 4873 4945 5471 5488 5672 5961 6222 6396 6669 6744 7085 7341 8193 8606 8684 9110 9509 9793 9853 10292 10744 10749 10761 10839 10918 10977 11002 11008 11029 11097 11203 11460 11869 11977.

Cele 2900 losuri cuprinse în aceste serii se vor rescumera la 4 Iulie 1899 cu câte fl. 14 — Cuponul de premiu îndreptățește pe proprietar la tragerile viitoare de premii.

Tot în 1 Iulie s'au tras cu câștiguri mai mari următoarele losuri:

Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.
366	41	50	2524	38	1000	6794	9	100	10368	5	500
444	11	100	2631	10	100	6985	39	50	10617	4	50
726	11	100	2686	23	100	7841	19	50	10880	10	100
959	17	500	3040	12	20000	7883	20	50	10962	43	50
976	36	50	4699	18	100	8393	20	100	10979	39	100
1613	35	50	4853	33	50	9062	22	100	11080	9	100
2005	22	100	5902	40	100	9580	4	50	11151	34	50
2118	30	100	5918	15	50	9748	35	50	11286	20	50
2229	40	100	6397	34	50	9842	20	50	11663	9	50
2365	13	50	6500	43	50	10329	43	50			

Rambursarea se face la 4 Iulie 1899, și cu plățirea premiei se amortisează atât losul original, cât și cuponul de premii.

Losuri comun. Viena din anul 1874. La 1 Iulie 1899 au ieșit la sorți următoarele 22 serii: 112 192 367 419 421 701 810 897 935 1173 1176 1207 1314 1453 1847 2057 2067 2230 2577 2582 2638 2803, dintre cari cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele:

Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.
367	100	250	897	48	250	1314	86	250	2582	10	250
701	14	250	935	95	1000	1453	96	5000	2582	47	250
701	88	250	935	99	20000	2230	13	20000	2638	26	1000
810	22	1000	1173	1	250	2577	29	250	2803	33	250
810	73	250	1173	82	1000	2577	84	1000	2803	51	250

Toate celelalte losuri cuprind în cele 22 serii se vor rescumera cu câte 150 fl. v. a. Rambursarea se va face la 2 Octombrie 1899. Proxima tragere va fi la 2 Novembre 1899.

Amortisațiuni. *Losuri Crucia roșie austriacă:* Seria 5921 Nr. 2, Seria 9953 Nr. 30.

Rentă austriacă de 4% aur: Nr. 14094, 28856, 67111, 67112, 86247, 86248, per fl. 200 și Nr. 233795 per fl. 1000.

Rentă comună de 4.2% hârtie: Nr. 834108 per fl. 100; Nr. 66796 per fl. 400.

Rentă comună de 4.2% argint: Nr. 24457 per fl. 100; Nr. 380581 per fl. 1000.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul efectelor mai căutate pentru plasări și rentabilitatea lor.

Prescurtări: arg. = argint. austr. = austriac. B. = Bancă. B. B. = bilet de bancă (Bancnotă).
 C. = coroane. C. F. = Cale Ferată. com. = comunal. C. de p. = Casă de păstrare. Cr. = Credit.
 d. = din. em. = emisiune. fonc. = fonciar. hip. = hipotecară. Impr. = Imprumut. L. = Los.
 Ln. = Lei noi. Obl. = Obligațiuni. pr. = premii. sc. = scutit de imposit. Ser. = Scrisuri.
 St. = Stat. ung. = ungară. *) cu subtragere de 2% dare per coupon.

Budapesta			Do- bandă	Numirea valorilor	Scadența cupoanelor	Viena		Renta- bilitatea
20 Iulie 1899	3 Aug. 1899	%				20 Iulie 1899	3 Aug. 1899	
Se vinde			%			Se vinde		3 Aug. 1899
				I. Efecte publice.				%
100.90	100.75	4 ^{3/10}		Renta comună austr. ung. (hârtie)	Mai, Nov.	100.55	100.60	4.18
100.90	100.75	4 ^{3/10}		dto dto (dto.)	Febr., Aug.	100.45	100.60	4.18
100.70	100.50	4 ^{3/10}		dto dto (arg.)	lan., Iul.	100.40	100.40	4.18
100.70	100.50	4 ^{3/10}		dto dto dto.	Apr., Oct.	100.40	100.40	4.18
119.75	119.25	4		Renta austr. (aur) sc. . . .	dto	119.45	119.—	4.01
101.—	100.25	4		dto. dto. (coroane) sc. . . .	Mart., Sept	100.40	100.05	4.—
119.75	119.—	4		dto. ung. (aur) sc. . . .	lan., Iul.	119.20	119.—	4.04
97.—	96.90	4		dto. dto. (coroane) sc. . . .	Iun., Dec.	96.50	96.70	4.13
102.—	102.—	4 ^{1/2}		Impr. C. F. ung. (arg.) d. 1889	lan., Iul.	101.50	101.50	4.41
121.—	121.75	4 ^{1/2}		dto. (aur)	Febr., Aug.	121.—	121.45	4.41
101.—	101.—	4 ^{1/2}		Obl. de Regalii ung. sc. . . .	lan., Iul.	100.40	100.50	4.45
101.50	100.50	4 ^{1/2}		dto croato-slav. sc. . . .	dto	101.—	100.50	4.47
97.50	97.25	4		Bonuri rurale dto. sc. . . .	dto	97.25	97.25	4.11
96.25	95.90	4		dto ung. sc. . . .	dto	95.65	95.50	4.18
—	—	4		Impr. orașului Viena d. 1894 *) . . .	Mart., Sept.	95.50	95.50	4.16
—	—	4		dto dto d. 1898 *) . . .	lan., Iul.	98.—	99.—	4.—
—	—	6		dto C. F. de st. bulg. d. 1889 . . .	Apr., Oct.	109.80	108.75	5.52
110.—	110.—	6		dto (hip.) C. F. de st. bulg. d. 1892	lan., Iul.	109.50	108.75	5.52
				II. Scrisuri fonciare.				
—	—	4		Instit. de Cred. fonciar austr. (Oestr. B.-Cr. A. *)	Apr., Oct.	98.75	97.90	3.99
—	—	4		B. centr. austr. de Cr. fonc. (Oestr. Centr. Boden-Cr. B.)	C. lan., Iul.	100.25	100.25	3.98
—	—	4 ^{1/2}		dto dto B. B.	Apr., Oct.	100.70	101.50	4.43
101.—	101.—	4 ^{1/2}		B. com. B.-Pesta	Febr., Aug.	100.50	100.50	4.49
98.25	98.25	4		dto dto C.	dto	98.25	98.25	4.03
104.50	104.50	4 ^{1/2}		dto dto (Obl. c. 10% pr.) B. B.	Apr., Oct.	104.50	104.50	4.31
99.50	99.25	4		dto dto (5% pr.) C.	dto	99.25	99.25	4.03
100.80	100.70	4		Banca austro-ungară	dto	100.80	101.70	3.95
102.—	102.—	5		„Albina” Sibiiu	dto	—	—	4.90
102.—	102.—	5		dto dto B. B.	lan., Iul.	—	—	4.90
101.25	101.25	4 ^{1/2}		Cassa de păstrare (Allg. Sparkassa) Sibiiu em. IV	C. Mart., Sept.	101.—	101.—	4.44
101.—	101.—	4 ^{1/2}		Instit. de Cred. fonc. (Bod. Cr.-Anst.) Sibiiu em. VI	dto	101.—	101.—	4.45
100.75	100.75	4 ^{1/2}		I Casă de păstrare a capit. Bpesta (I. BP. föv. tak. pénztr.)	B. B. Mai, Nov.	100.75	100.75	4.46
100.75	100.75	4 ^{1/2}		Cassa de p. regnic. ung. centr. Bpesta (M. orsz. közp. tak. pztr.)	B. B. Febr., Aug.	100.75	100.75	4.46
101.25	101.—	4 ^{1/2}		B. hip. centr. a C. dep. ung. (Tak. pztr. közp. jelzalog B.) em. IV, V. B. B.	dto	101.—	101.—	4.45
97.50	98.75	4		Instit. de Cred. fonciar ung. (Magy. földhit. int.)	dto	98.—	98.—	4.06

Budapesta		Do- bandă	Numirea valorilor	Căştigul minimal	Viena	
20 Iulie 1899	3 Aug. 1899				20 Iulie 1899	3 Aug. 1899
Se vinde		‰	III. Losuri.		Se vinde	
171.—	171.—	4	L. de St. din 1854 à fl. 250 v. c. 20‰ contrib. . . . . à fl. 100	304.—	171.75	171.75
140.—	140.—	5	L. de St. din 1860 à fl. 500 v. a. 20‰ contrib. . . . . à fl. 100	580.—	140.—	138.50
158.—	158.50	5	L. de St. din 1860 à fl. 100 v. a. 20‰ contrib.	116.—	158.30	157.50
196.—	196.—	—	L. de St. din 1864 à fl. 100 v. a.	180.—	195.75	195.75
196.—	196.—	—	dto . . . . . à fl. 50 v. a.	90.—	195.75	195.75
162.—	161.25	—	L. de St. ung. de fl. 100	155.81	161.50	162.50
81.—	80.75	—	dto . . . . . de fl. 50	77.87	80.75	81.—
139.50	139.75	4	L. „Tisa“	120.—	139.25	140.—
7.85	7.95	—	L. Basilica din Budapesta supr. timb.	6.—	8.—	7.80
4.20	4.30	—	L. Jó-sziv supra timbrate	2.—	—	—
198.—	198.—	—	L. Credit de fl. 100	180.—	198.—	198.—
—	—	—	L. Clary de fl. 40	58.—	67.50	—
—	—	4	L. pentru navig. dunăreană de fl. 100	105.—	165.—	165.—
—	—	5	L. pentru regul. Dunării de fl. 100	100.—	130.—	130.—
—	—	—	L. Innsbruck de fl. 20	28.—	31.—	31.25
—	—	—	L. Krakau de fl. 20	28.—	27.—	27.—
—	—	3	L. de ale Inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1880*)	100.—	122.—	122.25
—	—	3	L. de ale Inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1889*)	100.—	118.—	118.—
66.—	66.—	—	L. „Buda“ de fl. 40 supra timbrate	62.50	—	66.25
65.50	65.50	—	L. „Pálffy“ dto	58.—	66.—	65.—
—	—	—	L. „Rudolf“ de fl. 10	11.60	28.—	28.—
21.50	21.50	—	L. Crucea roşie austr. de fl. 10	12.40	21.60	21.20
11.—	11.25	—	dto . . . . . ung. de fl. 5	6.50	11.—	11.20
11.—	13.25	—	dto . . . . . italiană Lire 10	—	—	—
—	—	—	L. „Salm“ de fl. 40	58.—	85.25	85.25
—	—	—	L. Salzburg de fl. 20	28.—	28.50	29.—
—	—	—	L. St. Genoiz de fl. 40	62.25	84.35	85.50
—	—	—	L. Stanislau de fl. 20	24.—	—	—
—	—	4 ^{1/2}	L. „Triest“ de fl. 100*)	105.—	172.—	172.—
—	—	4	„ . . . . . de fl. 50*)	50.—	72.—	72.—
121.50	122.75	4	Scr. fonc. cu pr. ale B. hip. ung. (Magy. jelz. hit. B) à fl. 100	100.—	123.—	123.—
—	—	—	L. Waldstein à fl. 20	20.50	—	60.—
181.—	182.—	—	L. com. Viena din a. 1874 de fl. 100	140.—	180.—	181.—
			IV. Valute.			
5.74	5.72	—	Galbini c. r. monetă	—	5.70	5.68
5.71	5.70	—	„ ferecaţi	—	5.69	5.68
9.57	9.57	—	Napolend'or (20 franci sau 8 fl. v. a.)	—	9.56 ⁵	9.55
11.82	11.78	—	20 Marce aur	—	11.81	11.78
—	—	—	Lira otomană aur	—	—	—
59.02 ⁵	58.87 ⁵	—	Bancnote germăne (100 Marce)	—	58.97 ⁵	58.82 ⁵
48.05	48.75 ⁵	—	„ franceze (100 franci)	—	47.87 ⁵	47.80
128.25	127.50	—	„ Ruble hârtie (100 Ro.)	—	127.25	127.12 ⁵
—	—	—	Sovereigns	—	12.08	12.06

Etalonul de interes al bancei austro-ung. din 5 Aug. 1899: La cambii 4^{1/2}‰,
Lombard pe rente şi scrisuri fonciare de ale băncii 5‰, pe alte efecte 5^{1/2}‰.

Discont privat: cu scadenţe de 3 luni 4^{1/16}—4^{1/2}‰, cu scadenţe mai lungi 5—5^{1/4}‰.

Bursa de efecte din Bucuresci.

Valori	Do- bândă	Scadinta cupoanelor	Cursul din		Renta- bilitatea
			20 Iulie 1899	5 Aug. 1899	3 Iulie 1899
Renta rom. amort.	5 ^{0/0}	Apr., Oct.	101.—	100 50	4.97
" " Impr. 1892	5	Ian., Iul.	—	—	—
" " " 1893	5	dto	—	—	—
" " " 1894	4	Apr., Oct.	—	—	—
" " " de 32 ^{1/4} mil.	4	Ian., Iul.	97.50	87 50	4.57
" " " " 50 " "	4	dto	90.—	89 50	4.47
" " " " 274 " 1890	4	dto	91.—	90.50	4.42
" " " " 45 " 1891	4	dto	91.—	90.50	4.32
" " " " 120 " 1894	4	dto	—	90 50	4.42
" " " " 90 " 1896	4	Mai, Nov.	—	—	—
" " C. F. R. conv. Schuldversch.	5	Ian., Iul.	—	—	—
Obl. com. Bucuresci 1896	4 ^{1/2}	Mar., Sept.	—	—	—
" " " 1898	4 ^{1/2}	Ian., Iul.	—	—	—
Scr. fonc. rurale	5	dto	96.75	96.—	5.20
" " " "	4	dto	83.—	84.—	4.80
" " urbane Bucuresci	5	dto	91.36	92.—	5.43
" " " " Iasi	5	dto	87.50	87.—	5.74
Acțiuni.					
	ultima divid.	Capital vărsat			Nomi- nal
	L. n.	L. n.			L. n.
B. Română	12.81	150.—	—	—	500.—
B. Națională	112.—	întreg	2680.—	2710.—	500.—
B. Agricolă	23.—	375.—	361.—	358.—	500.—
B. de Escompt	20.—	întreg	335.—	330.—	200.—
B. Dacia-Română	35.—	"	450.—	445.—	200.—
B. Națion. de asigurare	32.—	"	468.—	466.—	546.—
Soc. de basalt artificial	27.50	"	—	—	250.—
" Rom. de construcții	"	"	80.—	75.—	200.—
" de furnituri militare	30.—	"	—	—	500.—
" română de tramw.	45.—	"	—	—	200.—

Etalonul de interese la B. Naț. rom. din 5 Aug. 1899: Escompt 5^{0/0}. Lombard 6^{0/0}.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 3 August 1899.

Grâne de	Căutatea per Hectol.		Prețul pro 100 Chilogr.		Căutatea per Hectol.	Prețul per 100 Chilogr.		Grâne	Specia	Căutatea per Hectolitru	Prețul per 100 Chilogr.	
	dela	până la	dela	până la		dela	până la				dela	până la
Bănat	76	8.55	8.65	77	8.65	8.80		Secară . . .	Prima	70—72	6.55	6.70
dto	78	8.75	8.85	79	8.85	8.95		dto	Secunda	—	6.45	6.60
dto	80	8.95	9.05	81	8.80	8.90		Orz	Nutreț	60—62	5.90	6.30
Tisa	76	8.70	8.90	77	8.80	8.90		dto	de povarnă	62—64	—	—
dto	78	8.90	9.05	79	9.05	9.15		dto	de bere	64—66	6.50	7.—
dto	80	9.15	9.25	81	—	—		Ovės	—	39—41	5.80	6.—
Pesta	76	8.65	8.80	77	8.75	8.85		Porumb . . .	Bănățan	—	4.60	4.70
dto	78	8.85	9.—	79	8.95	9.10		dto	Diferit	—	5.—	5.25
dto	80	9.10	9.15	81	—	—		Rapiță . . .	—	—	11.30	11.80
Alba reg.	76	8.70	8.90	77	8.80	8.90		Meiu	—	—	—	—
dto	78	8.90	9.05	79	9.05	9.15						
dto	80	9.15	9.25	81	—	—						
Bacica	76	8.70	8.85	77	8.75	8.90						
dto	78	—	—	79	—	—						
dto	80	—	—	81	—	—						
România tr. v.	76	—	—	77	—	—						
dto	78	—	—	79	—	—						
dto	80	—	—	81	—	—						
Sârbia tr.	78	—	—	79	—	—						
dto	80	—	—	81	—	—						
Bulgaria tr. v.	80	—	—	81	—	—						

Diverse produse	Specia	Prețul per 100 Chilogr.	
		se cump. fl.	se vinde fl.
Untură de pore	de B.-Pesta	48.—	48.50
Slănină (Clisă)	de B.-Pesta (albă)	43.50	44.—
dto	afumată	46.50	47.—
Prune	bosniace 1898	—	—
dto	sârbesci 1898	—	—
Magiun (lic.d.pr.)	slavon	17.75	18.—
dto	sârbesc	15.75	16.—